

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KONCEPCJA KSZTAŁCENIA I TREŚCI PROGRAMOWE KIERUNKU HISTORIA

ze specjalnościami:

- **Edukacja regionalna**
- **Zarządzanie dziedzictwem kulturowym regionu**
- **Historia nauczycielska z edukacją artystyczną w zakresie sztuk plastycznych**

RACIBÓRZ 2006

SPIS TREŚCI

Spis treści	2
Koncepcja kształcenia z sylwetką przyszłego absolwenta	4
Sylwetka absolwenta	5
Organizacja studiów	7
Plan nauczania w państwowej wyższej szkole zawodowej w raciborzu	10
Plan studiów dziennych licencjackich kierunek: historia	10
Plan studiów zaocznych licencjackich kierunek: historia	12
Specjalność: edukacja regionalna – studia dzienne	14
Specjalność: edukacja regionalna – studia zaoczne	15
Specjalność: zarządzanie dziedzictwem kulturowym regionu – studia dzienne	16
Specjalność: zarządzanie dziedzictwem kulturowym regionu – studia zaoczne	17
Praktyka zawodowa	18
Przedmioty kształcenia ogólnego, podstawowego, kierunkowego, (bez specjalnościowych)	19
na kierunku HISTORIA	19
Archeologia ziem polskich	20
Historia starożytna powszechna	21
Wstęp do badań historycznych	22
Nauki pomocnicze historii	23
Statystyka (z elementami demografii historycznej)	24
Lektorat języka obcego	25
Język łaciński	31
Historia filozofii	34
Przedmioty do wyboru	35
Nowoczesne technologie medialne i telematyczne	36
Wychowanie fizyczne – sport do wyboru	37
Archiwistyka	40
Historia Polski średniowiecznej	41
Socjologia	42
Historia średniowieczna powszechna	43
Historia sztuki	44
Historia państw ościennych	45
Historia nowożytna Polski	46
Historia nowożytna powszechna	47
Historia Śląska	48

Aktualne problemy regionu	49
Geografia historyczna (z elementami geografii regionalnej)	50
Wprowadzenie do badań regionalnych	51
Historia Polski XIX w.	52
Historia powszechna XIX w.	53
Kultura pogranicza (z elementami kultury czeskiej i niemieckiej)	54
Historia Polski XX w. cz. 1. (1918-1944)	55
Historia powszechna XX w. cz. 1. (1918-1945)	56
Historia ustroju Polski	57
Historia historiografii	58
Metodologia historii	59
Seminarium licencjackie	60
Wykład monograficzny	61
Historia Polski XX w. cz. 2. (po 1944)	62
Historia powszechna XX w. cz. 2. (po 1945)	63
Specjalnościowe przedmioty kształcenia:	64
EDUKACJA REGIONALNA	64
Szkolnictwo na Śląsku (od średniowiecza do 1945 r.)	65
Rozwój cywilizacyjny Śląska w XVI-XVIII wieku	66
Dzieje Kościoła na Śląsku	67
Przemiany cywilizacyjne na Śląsku w XIX wieku	68
Biografie wybitnych Ślązaków	69
Rozwój gospodarczy Śląska w XIX-XX wieku	70
Prasa na Śląsku	71
Problemy narodowościowe na Śląsku	72
Życie polityczne Śląska w XIX i XX wieku	73
Historia regionalna w edukacji dzieci i młodzieży	74
Specjalnościowe przedmioty kształcenia	75
ZARZĄDZANIE DZIEDZICTWEM KULTUROWYM REGIONU	75
Krajobraz kulturowy i jego ochrona	76
Elementy wiedzy o zabytkach	77
Podstawy organizacji i zarządzania dobrami kultury	78
Wybrane zagadnienia prawne z zakresu ochrony i zarządzania dobrami kultury	79
Teoretyczne i praktyczne podstawy konserwatorstwa	80
Dziedzictwo kulturowe w procesie kształcenia dzieci i młodzieży	81
Rola archiwów i bibliotek w ochronie i zarządzaniu dziedzictwem kultury	82
Muzeologia i muzealnictwo	83
Metody współpracy transgranicznej	84

KONCEPCJA KSZTAŁCENIA Z SYLWETKĄ PRZYSZŁEGO ABSOLWENTA

SYLWETKA ABSOLWENTA

Kierunek historia ze specjalnością zarządzanie dziedzictwem kulturowym regionu

Program trzyletnich studiów licencjackich zapewnia uczącym się zdobycie wykształcenia w zakresie historii Polski i powszechnej, poznanie warsztatu naukowego historyka oraz umiejętności i wiedzy zawodowej w zakresie ochrony i zarządzania dziedzictwem kulturowym.

Absolwent tej specjalności powinien posiadać.

1. Wiedzę w zakresie nauk historycznych i społecznych konieczną w wykonywaniu przyszłego zawodu.
2. Znajomość problemów ochrony i zarządzania dziedzictwem kulturowym z uwzględnieniem specyfiki regionu.
3. Umiejętność organizowania pracy w instytucjach, placówkach i zakładach powołanych do zarządzania dziedzictwem kultury.
4. Powiązanie zdobytej wiedzy teoretycznej z umiejętnościami nabytymi podczas praktyk.
5. Umiejętność korzystania z nowoczesnych technik medialnych w zakresie ochrony i zarządzania dziedzictwem kulturowym i jego popularyzacją.

Kwalifikacje absolwenta zostały ukierunkowane na wykazanie się dwoma składnikami profesjonalizacji:

1. Opanowanie teoretycznych podstaw diagnozowania rzeczywistości społeczno-kulturalnej w zakresie zarządzania dziedzictwem kulturowym.
2. Nabycie kompetencji instrumentalno-technicznych właściwych dla humanisty a związanych z rozwojem osobowości jednostki i jej umiejętnościami zawodowymi.

Program studiów licencjackich pozwala na wszechstronne przygotowanie absolwenta do stale zmieniających się potrzeb rynku pracy nie tylko w archiwach, muzeach, instytucjach naukowo badawczych, fundacjach czy placówkach kulturalnych, ale również w środkach masowego przekazu, wydawnictwach, administracji samorządowej, regionalnych organizacjach społecznych i politycznych.

Program studiów licencjackich został tak skonstruowany aby stworzyć możliwość uzupełnienia kwalifikacji pedagogicznych w ramach odrębnego kursu na II roku studiów według schematów określonych odrębnymi przepisami, co pozwoliłoby absolwentowi na podjęcie pracy w szkołach podstawowych i gimnazjach na stanowisku nauczyciela historii, wiedzy o społeczeństwie, zajęć realizowanych w ramach ścieżek międzyprzedmiotowych. Program studiów licencjackich stwarza pełne możliwości uzupełnienia wykształcenia i uzupełnienia magisterium, a tym samym awansu zawodowego. Programem studiów licencjackich został tak skomponowany, aby absolwent zdobył również wykształcenie ogólnohumanistyczne wzbogacające osobowość i dające możliwości podjęcia ciekawej i przynoszącej satysfakcję pracy zawodowej.

Kierunek historia ze specjalnością edukacja regionalna

Program trzyletnich studiów licencjackich na kierunku historia ze specjalnością edukacja regionalna zapewnia uczącym się gruntowne i wszechstronne wykształcenia w zakresie historii Polski i powszechnej, ze szczególnym uwzględnieniem przeszłości i teraźniejszości znajomości śląska, oraz warsztatu naukowego historyka.

Absolwent studiów licencjackich tej specjalności powinien posiadać:

1. Wiedzę w zakresie nauk historycznych i społecznych konieczną w wykonywaniu przyszłego zawodu.
2. Znajomość przeszłości i aktualnych problemów regionu i środowiska w którym przyjdzie mu pracować oraz umiejętności gromadzenia wiedzy w tym zakresie.
3. Umiejętność inicjowania, organizowania i wspierania inicjatyw i działań przede wszystkim edukacyjnych społeczności lokalnych na rzecz środowiska i regionu.
4. Powiązanie zdobytej wiedzy teoretycznej w zakresie edukacji regionalnej z umiejętnościami nabytymi podczas praktyk.
5. Umiejętność posługiwania się podstawowymi technikami komunikacji społecznej i urządzeniami technicznymi w popularyzacji wiedzy o regionie.
6. Praktyczne przygotowanie do współpracy z instytucjami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społeczno-kulturalnymi mniejszości narodowych na rzecz rozwoju regionu o złożonej przeszłości i wynikającej stąd specyfice kulturowej w postępującym procesie integracji europejskiej.

Kwalifikacje absolwenta zostały uwarunkowane następującymi składnikami profesjonalizacji:

1. Opanowanie teoretycznych podstaw diagnozowania rzeczywistości społeczno-kulturalnej regionu w kontekście historycznym i edukacyjnym.
2. Nabycie umiejętności instrumentalno-technicznych i przygotowania merytorycznego właściwych dla historyka-regionalisty.

Program kształcenia zakłada wszechstronne przygotowanie absolwenta do stale zmieniających się potrzeb rynku pracy, przede wszystkim w placówkach kulturalno-wychowawczych jak: domy kultury, ośrodki wychowawcze, fundacje, muzea, archiwa, prasa i periodyki o charakterze regionalnym, towarzystwa naukowo-kulturalne, instytucje samorządowe.

Program studiów licencjackich został tak skonstruowany aby stworzyć możliwość uzyskania kwalifikacji pedagogicznych w ramach odrębnego kursu na II roku studiów według standardów określonych odrębnymi przepisami, co pozwoliłoby absolwentowi na podjęcie pracy w szkołach podstawowych i gimnazjach na stanowisku nauczyciela historii, wiedzy o społeczeństwie, zajęć realizowanych w ramach ścieżek międzyprzedmiotowych, czy preferowanej od niedawna historii regionalnej. Program studiów licencjackich stwarza pełne możliwości uzupełnienia wykształcenia i uzyskania magisterium, a tym samym awansu zawodowego, a dla najzdolniejszych podjęcia w przyszłości pracy naukowo-badawczej o charakterze śląkoznauczym. Program studiów licencjackich został tak ułożony, aby absolwent oprócz wiedzy ogólnej i umiejętności o charakterze zawodowym uzyskał wykształcenie ogólnohumanistyczne, pozwalające rozwinąć osobowość i stworzyć warunki samorealizacji w pracy zawodowej.

ORGANIZACJA STUDIÓW

Na program trzyletnich dziennych studiów licencjackich /6 semestrów/ na kierunku historia z dwoma specjalnościami:

1. Edukacja regionalna
2. Zarządzanie dziedzictwem kulturowym regionu

składają się cztery grupy przedmiotów o łącznym wymiarze 2205 godzin, w tym 1620 godzin określonych w standardach nauczania w grupach przedmiotów: kształcenia ogólnego, podstawowego i kierunkowego oraz specjalności. Programy kształcenia zostały tak skonstruowane aby umożliwić chętnym uczęszczanie na zajęcia z obu specjalności.

1. Przedmioty podstawowe i kierunkowe w wymiarze 930 godzin obowiązkowe dla wszystkich studentów.
2. Przedmioty kształcenia ogólnego/ język obcy nowożytny, statystyka, przedmiot do wyboru, zajęcia z wychowania fizycznego / - 240 godzin oraz 120 godzin języka łacińskiego przewidzianego w standardach nauczania na kierunku historia, razem 360 godzin.
3. Kanon specjalności w wymiarze 330 godzin realizowanych od 3 semestru studiów.
4. Kursy stałe, obowiązkowe rozszerzające i uzupełniające wiedzę studentów zawartą w kanonie historycznym i specjalności w wymiarze 585 godzin.

Na program trzyletnich zaocznych studiów licencjackich na kierunku historia z wymienionymi wcześniej specjalnościami składają się również cztery grupy przedmiotów o łącznym wymiarze 1769 godzin, co stanowi 80% programu studiów stacjonarnych.

1. 795 godzin przedmiotów podstawowych i kierunkowych
2. 240 godzin przedmiotów kształcenia ogólnego, bez zajęć z wychowania fizycznego, które nie występują w standardach studiów zaocznych.
3. 265 godzin zajęć specjalizacyjnych realizowanych na II i III roku studiów.
4. 469 godzin kursów stałych i obowiązkowych rozszerzających i uzupełniających kanon historyczny i specjalizacyjny.

**PLAN STUDIÓW NA KIERUNKU HISTORIA, ZE SPECJALNOŚCIAMI
EDUKACJA REGIONALNA,
ZARZĄDZANIE DZIEDZICTWEM KULTUROWYM REGIONU**

GRUPY PRZEDMIOTÓW	LICZBA GODZIN NA STUDIACH	
	Dzienne	Zaoczne
A. PRZEDMIOTY KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO	360	240
1. Przedmiot do wyboru	30	24
2. Statystyka	30	24
3. Język obcy nowożytny	120	96
4. Wychowanie fizyczne	60	-
5. Język łaciński	120	96
B. PRZEDMIOTY PODSTAWOWE I KIERUNKOWE	930	795
1. Archeologia ziem polskich	30	25
2. Historia starożytna powszechna	90	70
3. Historia średniowieczna Polski i powszechna	90	80
4. Historia nowożytna Polski i powszechna	90	80
5. Historia XIX wieku i Polski i powszechna	90	80
6. Historia XX wieku Polski i powszechna	180	160
7. Wstęp do badań historycznych	60	50
8. Nauki pomocnicze historii	90	75
9. Metodologia historii	30	25
10. Historia historiografii	30	25
11. Wykład monograficzny /2/	60	50
12. Seminarium licencjackie	90	75
C. KURSY STAŁE	585	469
1. Archiwistyka	30	24
2. Historia filozofii	60	48
3. Socjologia	60	48
4. Historia sztuki	60	48
5. Historia państw ościennych	60	48
6. Historia Śląska	60	50
7. Geografia historyczna	45	35
8. Wprowadzenie do badań regionalnych	45	35
9. Kultura pogranicza	45	35
10. Historia ustroju Polski	60	50
11. Nowoczesne technologie medialne	30	24
12. Aktualne problemy regionu	30	24
D. SPECJALNOŚĆ	330	265
E. RAZEM	2205	1769

SPECJALNOŚĆ: EDUKACJA REGIONALNA	STUDIA	
	Dzienne	Zaoczne
1. Szkolnictwo na Śląsku (od średniowiecza do 1945 r.)	30	25
2. Rozwój cywilizacyjny Śląska w XVI-XVIII wieku.	30	25
3. Dzieje Kościoła na Śląsku	30	25
4. Przemiany cywilizacyjne na Śląsku w XIX wieku.	30	25
5. Biografie wybitnych Ślązaków.	30	25
6. Rozwój gospodarczy Śląska w XIX-XX wieku.	45	35
7. Prasa na Śląsku	30	20
8. Problemy narodowościowe na Śląsku.	30	25
9. Życie polityczne Śląska w XIX i XX wieku.	45	35
10. Historia regionalna w edukacji dzieci i młodzieży	30	25
RAZEM	330	265

SPECJALNOŚĆ ZARZĄDZANIE DZIEDZICTWEM KULTUROWYM REGIONU	STUDIA	
	Dzienne	Zaoczne
1. Krajobraz kulturowy i jego ochrona	45	35
2. Elementy wiedzy o zabytkach	30	25
3. Podstawy organizacji i zarządzanie dobrami kultury	30	25
4. Wybrane zagadnienia prawne z ochrony i zarządzania dobrami kultury	45	35
5. Teoretyczne i praktyczne problemy konserwatorstwa	45	35
6. Dziedzictwo kulturowe w procesie kształcenia dzieci i młodzieży	30	25
7. Rola archiwów i bibliotek w ochronie i zarządzaniu dziedzictwem kultury	30	25
8. Muzeologia i muzealnictwo	45	35
9. Metody współpracy transgranicznej	30	25
RAZEM	330	265

Praktyki

Praktyki powinny być realizowane w miejscach, w których absolwent może podjąć pracę. Celem praktyk jest praktyczne doskonalenie umiejętności zawodowych uzyskanych w toku realizacji przedmiotów kierunkowych.

Termin realizacji	Czas trwania	Charakter	Uwagi
Po II semestrze	6 tygodni	Praktyka asystencka	Zapoznanie się z przyszłym miejscem pracy (możliwie na wielu stanowiskach).
Po IV semestrze	8 tygodni	Praktyka śródroczna	Doskonalenie zdobytych umiejętności w praktyce. Możliwa realizacja 2 tyg. praktyki w postaci obozu.
Po V semestrze	1 tydzień	Praktyka badawcza	Praktyczne zapoznanie się z konkretnymi przykładami działań

21	Aktualne problemy regionu	Zo	30	15	15							15	15					
22	Geografia historyczna z elementami geografii regionalnej	Zo	45	15	30	-					15	30						
23	Wprowadzenie do badań regionalnych	Zo	45	15	30	-					15	30						
24	Historia Polski XIX w.	E	45	15	30	-							15	30				
25	Historia powszechna XIX w.	E	45	15	30	-							15	30				
26	Kultura pogranicza z elementami kultury czeskiej i niemieckiej	Zo	45	15	30	-							15	30				
27	Historia Polski XX w. cz. 1 (1918 –1944)	E	45	15	30	-									15	30		
28	Historia powszechna XX w. cz. 1 (1918 –1944)	E	45	15	30	-									15	30		
29	Historia ustroju Polski	E	60	30	30	-	30	30										
30	Historia historiografii	Zo	30	15	15	-									15	15		
31	Metodologia historii	Zo	30	15	15	-									15	15		
32	Seminarium licencjackie	Zo	90	-	90	-							30		30		30	
33	Wykład monograficzny	Z	60	60	-	-						30		30				
34	Historia Polski XX w. cz. 2 (po 1944)	E	45	15	30	-											15	30
35	Historia powszechna XX w. cz. 2 (po 1944)	E	45	15	30	-											15	30
RAZEM			1875	555	1050	270	120	315	105	330	90	240	90	195	120	150	30	90
							435		435		330		285		270		120	

PLAN STUDIÓW ZAOCZNYCH LICENCJACKICH KIERUNEK: HISTORIA

Lp.	Nazwa przedmiotu	Forma zaliczenia	Liczba godzin				Rozkład godzin zajęć					
							Rok I		Rok II		Rok III	
			R	W.	Ćw.	K.	W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Archeologia ziem polskich	E	25	15	10	-	15	10	-	-	-	-
2	Historia starożytna powszechna	E	70	35	35	-	35	35	-	-	-	-
3	Wstęp do badań historycznych	Zo	50	-	50	-	-	25	-	25	-	-
4	Nauki pomocnicze historii	Zo	75	-	75	-	-	50	-	25	-	-
5	Statystyka (z elementami demografii historycznej)	Zo	24	-	24	-	-	24	-	-	-	-
6	Lektorat języka obcego	E	96	-	-	96	-	64	-	32	-	-
7	Język łaciński	E	96	-	-	96	-	64	-	32	-	-
8	Historia filozofii	E	48	24	24	-	24	24	-	-	-	-
9	Przedmiot do wyboru	Z	24	-	24	-	-	24	-	-	-	-
10	Nowoczesne technologie medialne i telematyczne	Zo	24	-	-	24	-	24	-	-	-	-
11	Archiwistyka	Zo	24	12	12	-	12	12	-	-	-	-
12	Historia Polski średniowiecznej	E	40	20	20	-	20	20	-	-	-	-
13	Historia średniowiecza powszechna	E	40	20	20	-	20	20	-	-	-	-
14	Socjologia	E	48	24	24	-	24	24	-	-	-	-
15	Historia sztuki	Zo	48	24	24	-	24	24	-	-	-	-
16	Historia państw ościennych	Zo	48	24	24	-	24	24	-	-	-	-
17	Historia nowożytna Polski	E	40	20	20	-	-	-	20	20	-	-
18	Historia nowożytna powszechna	E	40	20	20	-	-	-	20	20	-	-
19	Historia Śląska	E	50	30	20	-	30	20	-	-	-	-

20	Aktualne problemy regionu	Zo	24	12	12	-	-	-	12	12	-	-
21	Geografia historyczna z elementami geografii regionalnej	Zo	35	20	15	-	-	-	20	15	-	-
22	Wprowadzenie do badań regionalnych	Zo	35	20	15	-	-	-	20	15	-	-
23	Historia Polski XIX w.	E	40	20	20	-	-	-	20	20	-	-
24	Historia powszechna XIX w.	E	40	20	20	-	-	-	20	20	-	-
25	Kultura regionalna z elementami kultury czeskiej i niemieckiej	Zo	35	20	15	-	-	-	20	15	-	-
26	Historia Polski XX w. cz. 1 (1918 –1944)	E	40	20	20	-	-	-	-	-	20	20
27	Historia powszechna XX w. cz. 1 (1918 –1944)	E	40	20	20	-	-	-	-	-	20	20
28	Historia ustroju Polski	E	50	30	20	-	-	-	-	-	30	20
29	Historia historiografii	Zo	25	15	10	-	-	-	-	-	15	10
30	Metodologia historii	Zo	25	15	10	-	-	-	-	-	15	10
31	Seminarium licencjackie	Zo	75	-	75	-	-	-	-	25	-	50
32	Wykład monograficzny	Z	50	50	-	-	-	-	25	-	25	-
33	Historia Polski XX w. cz. 2 (po 1944)	E	40	20	20	-	-	-	-	-	20	20
34	Historia powszechna XX w. cz. 2 (po 1944)	E	40	20	20	-	-	-	-	-	20	20
RAZEM			1504	570	718	216	198	468	207	296	165	170
							666		503		335	

SPECJALNOŚĆ: EDUKACJA REGIONALNA – STUDIA DZienne																		
Lp.	Nazwa przedmiotu	Forma zaliczenia	Liczba godzin				Rozkład godzin zajęć											
							Rok I				Rok II				Rok III			
			Semestr I		Semestr II		Semestr III		Semestr IV		Semestr V		Semestr VI					
			W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Szkolnictwo na Śląsku (od średniowiecza do 1945 r.)	E	30	15	15	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-
2	Rozwój cywilizacyjny Śląska w XVI-XVIII wieku.	Zo	30	-	30	-	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-	-
3	Dzieje Kościoła na Śląsku	Zo	30	15	15	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-
4	Przemiany cywilizacyjne na Śląsku w XIX wieku.	Zo	30	15	15	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-	-
5	Biografie wybitnych Ślązaków.	Zo	30	15	15	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-	-
6	Rozwój gospodarczy Śląska w XIX-XX wieku.	E	45	15	30	-	-	-	-	-	-	-	15	30	-	-	-	-
7	Prasa na Śląsku	Zo	30	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-
8	Problemy narodowościowe na Śląsku	Zo	30	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-
9	Życie polityczne Śląska w XIX i XX wieku	E	45	15	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	30	-	-
10	Historia regionalna w edukacji dzieci i młodzieży	Zo	30	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-
RAZEM			330	105	225	-	-	-	-	-	30	60	45	60	30	105	-	-
							-		-		90		105		135		-	

SPECJALNOŚĆ: EDUKACJA REGIONALNA – STUDIA ZAOCZNE												
Lp.	Nazwa przedmiotu	Forma zaliczenia	Liczba godzin				Rozkład godzin zajęć					
			R	W.	Ćw.	K.	Rok I		Rok II		Rok III	
							wykład	ćwiczenia	wykład	ćwiczenia	wykład	ćwiczenia
1	2	3										
1	Szkolnictwo na Śląsku (od średniowiecza do 1945 r.)	Zo	25	15	10	-	-	-	15	10	-	-
2	Rozwój cywilizacyjny Śląska w XVI-XVIII wieku.	Zo	25	-	25	-	-	-	-	25	-	-
3	Dzieje Kościoła na Śląsku	E	25	15	10	-	-	-	15	10	-	-
4	Przemiany cywilizacyjne na Śląsku w XIX wieku.	Zo	25	15	10	-	-	-	15	10	-	-
5	Biografie wybitnych Ślązaków.	Zo	25	15	10	-	-	-	15	10	-	-
6	Rozwój gospodarczy Śląska w XIX-XX wieku.	E	35	20	15	-	-	-	20	15	-	-
7	Prasa na Śląsku	Zo	20	-	20	-	-	-	-	-	-	20
8	Problemy narodowościowe na Śląsku	Zo	25	-	25	-	-	-	-	-	-	25
9	Życie polityczne Śląska w XIX i XX wieku	E	35	20	15	-	-	-	-	-	20	15
10	Historia regionalna w edukacji dzieci i młodzieży	Zo	25	15	10	-	-	-	-	-	15	10
RAZEM			265	115	150	-	-	-	80	80	35	70
							-		160		105	

SPECJALNOŚĆ: ZARZĄDZANIE DZIEDICTWEM KULTUROWYM REGIONU – STUDIA DZIEENNE																			
Lp.	Nazwa przedmiotu	Forma zaliczenia	Liczba godzin				Rozkład godzin zajęć												
							Rok I				Rok II				Rok III				
			Semestr I		Semestr II		Semestr III		Semestr IV		Semestr V		Semestr VI						
			W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.	W	Ćw.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	Krajobraz kulturowy i jego ochrona	E	45	15	30	-	-	-	-	-	15	30	-	-	-	-	-	-	
2	Elementy wiedzy o zabytkach	Zo	30	15	15	-	-	-	-	-	15	15	-	-	-	-	-	-	
3	Podstawy organizacji i zarządzanie dobrami kultury	Zo	30	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	
4	Wybrane zagadnienia prawne z ochrony i zarządzania dobrami kultury	E	45	15	30	-	-	-	-	-	-	-	15	30	-	-	-	-	
5	Teoretyczne i praktyczne problemy konserwatorstwa	Zo	45	15	30	-	-	-	-	-	-	-	15	30	-	-	-	-	
6	Dziedzictwo kulturowe w procesie kształcenia dzieci i młodzieży	Zo	30	-	30	-	-	-	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	
7	Rola archiwów i bibliotek w ochronie i zarządzaniu dziedzictwem kultury	Zo	30	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	
8	Muzeologia i muzealnictwo	E	45	15	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	30	-	-	
9	Metody współpracy transgranicznej	Zo	30	15	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	15	-	-	
RAZEM		330	120	210	-		-	-	-	-	30	45	30	90	60	75	-	-	
											75		120		135				

SPECJALNOŚĆ: ZARZĄDZANIE DZIEDZICTWEM KULTUROWYM REGIONU – STUDIA ZAOCZNE												
Lp.	Nazwa przedmiotu	Forma zaliczenia	Liczba godzin				Rozkład godzin zajęć					
			R	W.	Ćw.	K.	Rok I		Rok II		Rok III	
1	2	3										
1	Krajobraz kulturowy i jego ochrona	E	35	20	15	-	-	-	20	15	-	-
2	Elementy wiedzy o zabytkach	Zo	25	15	10	-	-	-	15	10	-	-
3	Metody współpracy transgranicznej	Zo	25	15	10	-	-	-	15	10	-	-
4	Wybrane zagadnienia prawne z zakresu ochrony i zarządzania dobrami kultury	E	35	20	15	-	-	-	20	15	-	-
5	Teoretyczne i praktyczne problemy konserwatorstwa	Zo	35	15	20	-	-	-	15	20	-	-
6	Dziedzictwo kulturowe w procesie kształcenia dzieci i młodzieży	Z	25	-	25	-	-	-	-	25	-	-
7	Rola archiwów i bibliotek w ochronie i zarządzaniu dziedzictwem kultury	Zo	25	15	10	-	-	-	-	-	15	10
8	Muzeologia i muzealnictwo	E	35	20	15	-	-	-	-	-	20	15
9	Podstawy organizacji i zarządzania dobrami kultury	Zo	25	15	10	-	-	-	-	-	15	10
RAZEM			265	135	130	-	-	-	85	95	50	35
									180		85	

PRAKTYKA ZAWODOWA

1	ASYSTENCKA	po II sem.	6 tyg.
2	ŚRÓDROCZNA	po IV sem.	8 tyg.
3	BADAWCZA	po V sem.	1 tydz.
Suma			15 tyg.

STUDIA LICENCJACKIE

**Przedmioty kształcenia
ogólnego, podstawowego, kierunkowego,
(bez specjalnościowych)**

na kierunku HISTORIA

1. Nazwa przedmiotu:

ARCHEOLOGIA ZIEM POLSKICH

2. Forma realizacji programu:

Rok I, semestr I; 15 godz. wykładu + 15godz ćwiczeń., egzamin.

3. Cel zajęć:

Przyswojenie, podstawowych pojęć i wiadomości, poznanie prawidłowości rozwoju społeczności i ludów Europy Środkowej, głównie ziem polskich od dolnego paleolitu do wczesnego średniowiecza z uwzględnieniem przemian społeczno - gospodarczych, etnicznych i kulturowych.

4. Treść zajęć:

Periodyzacja dziejów ludzkości i źródła jej poznania. Pojęcie kultury archeologicznej. Zmiany klimatyczne a pojawienie się człowieka na ziemiach polskich w paleolicie. Przewrót neolityczny. Problem indoeuropejski. Przejście do epoki metali : epoka miedzi i brązu i jej kultury. Początki epoki żelaza - chronologia – przemiany społeczno-gospodarcze i kulturowe. Okres helleński. Okres wpływów rzymskich. Okres wędrówek ludów na ziemiach polskich. Ekspansja Słowian w V-VII w. i jej konsekwencje. Ziemie polskie w przededniu konsolidacji państwowej – przedpiastowskie próby organizacji politycznej ziem polskich.

5. Literatura:

- Chmielewski W., Jażdżewski K., Kostrzewski J., *Pradzieje Polski*, Warszawa 1965;
Godłowski K., Kozłowski J., *Historia starożytna ziem polskich*, Kraków 1986;
Hensel W., *Polska starożytna*, Wrocław 1973;
Jażdżewski K., *Pradzieje Europy Środkowej*, Wrocław 1981;
Kaczanowski P., Kozłowski J., *Najdawniejsze dzieje*, Kraków 1998;
Łowmiański H., *Początki Polski*, 1.1 i nast. Warszawa 1963 - 1984.

1. Nazwa przedmiotu:

HISTORIA STAROŻYTNA POWSZECHNA.

2. Forma realizacji programu:

Rok I, semestr I - 2; 45 godz. wykładu + 45 godz. ćwiczeń., egzamin

3. Cel zajęć:

Zapoznanie studentów z głównymi tendencjami rozwojowymi cywilizacji w okresie 4000 p.n.e.- 500 n.e.

4. Treść zajęć:

Przesłanki kształtowania się pierwszych państw /Mezopotamia, Egipt/.

Szczytowy okres cywilizacji brązu: państwa starobabilońskie, starohetyckie, Średnie w Egipcie. Okres rywalizacji wielkich mocarstw o hegemonię na Bliskim Wschodzie. Próby utworzenia imperiów „światowych” i okres równowagi politycznej. Schyłek cywilizacji starożytnego Wschodu. Świat egejski w epoce brązu: formowania się polis. – Grecja archaiczna. Rozkwit polis: wojny perskie. Ateny klasyczne - wojny peloponeskie. Kryzys polis i kolonizacja grecka. Ekspansja macedońsko - grecka i powstanie monarchii hellenistycznych. Ludy Italii i początki Rzymu. Rzym republikański - stosunki społeczno — gospodarcze - ustrój - ekspansja w basenie Morza Śródziemnego. Kryzys republiki rzymskiej i jej upadek. Cesarstwo Rzymskie w okresie pryncypatu Augusta i rządów dynastii: Julijsko — Klaudyjskiej, Flawiuszów i Antoninów. Dynastia Sewerów – kryzys III wieku. Późne cesarstwo i przyczyny jego upadku na Zachodzie Europy.

5. Literatura:

Bravo B., Wipszycka E., *Historia starożytnych Greków*, t. I-II, Warszawa 1992;

Hammond N., *Dzieje Grecji*, Warszawa 1994;

Cary M., ScuUard H., *Dzieje Rzymu T. I-II*, Warszawa 1992;

Wolski J., *Historia Powszechna. Starożytność*, Warszawa 1977;

Zabłocka J., *Historia Bliskiego Wschodu w starożytności*, Wrocław 1987.

Roux G., *Mezopotamia*, Warszawa 1998.

1. Nazwa przedmiotu:

WSTĘP DO BADAŃ HISTORYCZNYCH

2. Forma realizacji programu:

Rok I, semestr 1-2; 60 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę

3. Cel zajęć:

Wprowadzenie studenta w problematykę nauki historycznej i warsztatu badawczego historyka.

4. Treść zajęć:

Wiadomości o studiach historycznych - ich cel i organizacja, formy pracy studenta. Nauka historyczna - jej cele, zadania, podział. Podstawy badawcze historyka. Źródła historyczne i literatura naukowa. Postępowanie badawcze historyka: ustalanie problematyki badawczej i tematu; hipotezy i ich weryfikacja; praca **ze** źródłami historycznymi; ustalenie faktów historycznych i ich wyjaśnianie; selekcja i porządkowanie faktów, wyjaśnienie i łączenie faktów, prawa rozwoju historycznego. Sposoby rekonstrukcji dziejów. Uwagi metodyczne o pisaniu prac naukowych.

5. Literatura:

Bloch M., Pochwała historii, czyli o zawodzie historyka. Warszawa 1959;

Pwłak M; Serczyk J., Podstawy badań historycznych, Bydgoszcz 1999;

Mierzwa E., Historyka, Kielce 1997;

Miśkiewicz B., Wstęp do badań historycznych. Warszawa 1985;

Serczyk J., Podstawy badań historycznych, Toruń 1967;

Seredyka J., Z zakresu techniki pisania referatów, prac seminaryjnych i magisterskich, Opole 1974;

Swieżawski J., Wstęp do badań historycznych. Łódź 1978;

Topolski J., Wprowadzenie do historii, Poznań 2001.

1. Nazwa przedmiotu:

NAUKI POMOCNICZE HISTORII

2. Forma realizacji programu:

Rok I - II, semestr 1-3; 90 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę.

3. Cel zajęć:

Nabywanie umiejętności krytyki i analizy różnego rodzaju źródeł, ich interpretacji w celu pełniejszej rekonstrukcji procesu historycznego.

4. Treść zajęć:

Rozwój nauk pomocniczych historii na tle przemian metodologicznych.

Zadania i funkcje nauk pomocniczych w warsztacie badawczym historyka. Przegląd gatunków źródeł - klasyfikacja. Człowiek i społeczeństwo: genealogia, antropomastyka, prosopografia. Chronologia. Metrologia. Język i pismo - paleografia. Znaki władzy i prawa. Numizmatyka. Sfragistyka. Heraldyka. Dokumentacja mechaniczna. Dzieła sztuk pięknych jako źródło historyczne. Zbiory sztuki w Polsce i ich dzieje. Edytorstwo.

5. Literatura:

Chronologia polska, pod red. B.Włodarskiego, Warszawa 1959.

Dworzaczek W., *Genealogia*, t. I-III, Warszawa 1959;

Gieysztor A., *Zarys dziejów pisma łacińskiego*. Łódź 1973;

Gumowski M., Haisig M., Mikucki S., *Sfragistyka*, Warszawa 1960;

Maleczyński K., Bielińska B., Gąsiorowski A., *Dyplomatyka wieków średnich*, Warszawa 1971;

Porębski S., *Paleografia łacińska*. Warszawa 1997;

Semkowicz W., *Zarys nauk pomocniczych historii*, Kraków 1999;

Szymański J., *Nauki pomocnicze historii*. Warszawa 2001.

1. Nazwa przedmiotu:

STATYSTYKA (Z ELEMENTAMI DEMOGRAFII HISTORYCZNEJ)

2. Forma realizacji programu:

Rok I, semestr I; 30 godz. ćwiczeń., zaliczenie na ocenę.

3. Cel zajęć:

Zapoznanie studentów z problematyką metod kwantytatywnych, szczególnie statystyczną w celu rozwinięcia form ścisłego i syntetycznego myślenia, nabycie praktycznych umiejętności badawczych przydatnych w pracy historyka. Zapoznanie studentów z podstawowymi problemami demografii historycznej w celu pogłębienia wiedzy o przeszłości i wdrożenia do badań o charakterze syntetycznym i modelowym.

4. Treść zajęć:

Statystyka - zadania - przedmiot badań - działy - podstawowe pojęcia. Zarys historii statystyki. Etapy rozwoju poznania zjawisk masowych. Formy dokumentacji zjawisk masowych. Specyfika statystyki historycznej i etapy kwantyfikacji badań historycznych. Grupowanie i szeregi statystyczne. Tablice statystyczne. Graficzne prezentacje szeregów statystycznych. Szeregi rozdzielcze - badanie struktury, parametry opisowe. Szeregi chronologiczne - badanie dynamiki. Badanie korelacji i regresji. Elementy metody reprezentacyjnej. Demografia - przedmiot - działy - podstawowe pojęcia - zarys historii demografii. Główne etapy gromadzenia, prezentacji i analizy materiałów demograficznych. Liczba i rozmieszczenie terytorialne ludności ziem polskich w X-XX w. Ludność miejska i wiejska. Struktura ludności: według płci i wieku, społeczno - zawodowa, według wyznania, narodowości i wykształcenia. Stan cywilny ludności - małżeństwa - rodziny - gospodarstwa domowe. Urodzenia i zgony. Ruch wędrownkowy ludności. Metody badania procesów rozwoju ludności.

5. Literatura:

- Burzyński A., *Elementy statystyki dla historyków*, t. I-II, Kraków 1980;
 Dyba M., Obersztyn A., *Elementy statystyki dla historyków*. Katowice 1978;
 Krzysztofiak M., Urbanek D., *Metody statystyczne*. Warszawa 1981;
 Kula W., *Problemy i metody historii gospodarczej*. Warszawa 1983;
 Zajac K., *Zarys metod statystycznych*. Warszawa 1982.
 Gieysztorowa I., *Wstęp do demografii staropolskiej*. Warszawa 1976;
 Holzer J., *Demografia*, Warszawa 1980;
 Kula W., *Problemy i metody historii gospodarczej*. Warszawa 1983;
 Michalewicz J., *Elementy demografii historycznej*. Warszawa 1979;

1. Nazwa przedmiotu:

LEKTORAT JĘZYKA OBCEGO

2. Forma realizacji:

Rok I - II, semestr 1- 4; 120 godz. konwersatorium., egzamin.

3. Cel zajęć

Celem kursu jest poszerzenie znajomości języka obcego w zakresie:

- komunikatywnego użycia języka,
- rozumienia tekstu czytanego,
- rozumienia ze słuchu,
- redagowanie tekstów (listy, krótkie opowiadania, etc.),
- słowotwórstwa.

4. Treść zajęć

JĘZYK ANGIELSKI

Grupa średnio zaawansowana

Materiał leksykalny

- complaining about ailments and illnesses;
- talking about recent changes;
- asking for/giving permission;
- story-telling;
- describing dangerous experiences;
- apologising;
- describing landmarks;
- talking about museums;
- asking for information;
- providing information;
- talking about safety rules at home, in the street, etc.;
- giving warnings;
- giving instructions;
- asking for/ giving permission;
- positive and negative agreement (so/neither do/have/etc. I/they/etc.);
- talking about environment;
- talking about hypothetical situations;
- giving advice;
- describing a holiday resort;
- talking about holiday adventures;

- talking about weather;
- making and responding to suggestions;
- booking a hotel room;
- talking about festivals and celebrations;
- giving directions;
- talking about animals/pets;
- discussing environmental issues (endangered species);
- arranging to meet somebody;
- talking about technology (computers, the Internet);
- reactions and comments.
- vocabulary connected with career and achievement (training, ambitious, success, experience, etc.);
- words connected with dangerous situations (adjectives describing feelings [surprised, frightened, horrified], other words connected with the topic [giant squid, quicksand, sink, trapped, cave, etc.]);
- vocabulary connected with describing places of interest, museums (legend, chapel, statue, etc.);
- vocabulary connected with science and arts (invent, discover, compose, build, etc.);
- materials (iron, marble, etc.);
- vocabulary connected with safety and danger (electric matches, safety gate, keep in a safe place, etc.);
- vocabulary connected with emergencies (ambulance, suffer injuries, save, etc.);
- vocabulary connected with environmental problems and solving environmental problems (rainforests, pollution, endangered species, plant trees, recycling etc.);
- vocabulary used when describing a hotel/holiday resort (facility, situated, chef, etc.);
- vocabulary connected with holiday experiences (relaxing, view, sleeping bag, outdoor activities, etc.);
- words used for describing weather;
- directions (east, north-east, etc.);
- vocabulary connected with festivals, celebrations (fancy dress party, strings, street performers, etc.);
- clothes;
- words connected with entertainment (concert, stage, lead, singer, etc.);
- vocabulary connected with describing animals (reptile, horn, fin, beak, etc.);
- words connected with endangered species problem (captivity, extinction, die out, etc.);
- vocabulary connected with computers (keyboard; mouse, e-mail, surfing the net, load, etc.).

Material gramatyczny

- Present Perfect tenses;
- Present Perfect vs. Past Simple;
- Present Perfect Continuous tenses;
- have to, *should*;
- Past Perfect tenses;
- Past Perfect vs. Past Continuous;
- Past Perfect vs. Past Simple vs. Past Continuous;
- time clauses with past meaning;

- Passive Voice (all the learnt tenses);
- too vs. enough;
- imperative;
- *might/could* - expressing possibility;
- *have to vs. must, mustn't/don't have to* - expressing (the lack of) necessity and obligation;
- can/be allowed to – expressing (the lack of) permission
- had to/didn't have to, could, couldn't;
- reflexive pronouns;
- 2nd type conditional sentences;
- 0, 1st and 2nd type conditional sentences;
- relative clauses with *who/where/which*;
- *some/any/no* and their compounds;
- infinitive vs. gerund;
- bare infinitive structures (modal verbs, make, let);
- Reported Speech (statements and questions);
- say vs. tell;
- reported commands/instructions;
- Reported Speech - revision;
- exclamations;
- Question Tags;
- articles;
- Present Continuous vs. Present Simple;
- dynamic and static verbs;
- relative pronouns;
- frequency adverbs and their position in sentences;
- word building: adjective endings: - ous, - ful, - ible, - ing, - ed, - ive;
- Past Simple vs. Past Continuous;
- Past Simple vs. Present Perfect;
- Present Perfect vs. Present Perfect Continuous;
- time words used with the above mentioned tenses;
- prepositions of place;
- definite article;
- *so/such... that* structure;
- narrative tenses: Past Simple and Past Continuous;
- Present Participle clauses (avoiding repetition);
- Direct Speech;
- Past Perfect vs. Past Perfect Continuous;
- *must, mustn't, needn't, have to, don't have to, (not) to be allowed to*;
- comparisons: *as ... as, more ... than, less ... than*;
- Past Simple vs. Past Perfect and Past Perfect Continuous;
- future expressions: *will, going to*, Present Continuous tenses;

- 1st type Conditional;
- Reported Speech: statements and questions;
- say vs. tell.
- ms; joining beginning
- with suitable endings; (listening III);
- choosing the right sequence words (each time two options are given);

Literatura:

Evans V., Dooley J.: Enterprise Three, Express Publishing 1997

Evans V., Dooley J.: Enterprise Three. Workbook. Express Publishing 1997

Wallwork A.: The Book of Days, a resource book of activities for special days in the year. CUP 1999

Wallwork A.: Discussions A-Z Advanced. A resource book of speaking activities. CUP 1997

Redman S.: A way With Words. CUP 1997

Przy realizacji programu przewidziano wykorzystanie: taśm magnetofonowych towarzyszących podręcznikom i taśmy video: do podręcznika Enterprise Three Introducing Great Britain, Longman London, Longman

JĘZYK NIEMIECKI

Gramatyka

- System dźwiękowy języka niemieckiego
- Ćwiczenia z wymowy
- Odmiana czasownika przez osoby
- Zaimki osobowe
- Forma grzecznościowa
- Czasowniki „sein” i „haben”
- Czasowniki e>i
- Syntagmy: zdanie proste oznajmujące, tworzenie pytań, rama zdaniowa (zwrot „ich möchte”)
- Przeczenie „nein”, „nicht”, „kein”
- Rzeczowniki (rodzaj, liczba mnoga, rzeczowniki złożone)
- Liczebniki
- czas przeszły Präteritum dla „haben” i „sein”
- czas przeszły Perfekt z „haben” i „sein”
- czasowniki słabe i mocne
- czasowniki złożone
- czasowniki modalne „können” i „mögen”
- przypadek rzeczownika Akkusativ i Dativ
- zaimki Possesivpronomen
- przymiotniki i przysłówki - antonimy (warm≠kalt, krank≠gesund...)
- liczebniki porządkowe
- wyrażenie bezosobowe „man”
- podsumowanie znanych wiadomości o czasownikach oraz forma Partizip II
- powtórka i kolokwium z czasu Perfekt

- tryb rozkazujący - trzy formy
 - deklinacja rzeczownika
 - przyimki z przypadkami Dativ i Akkusativ (an, auf, in, unter, über, neben, vor, hinter, zwischen), Dativ (von, bei, mit, zu), Akkusativ (für)
 - sprawdzian pisemny z deklinacji rzeczowników
 - wprowadzenie do deklinacji zaimków osobowych
 - wyrażenie bezosobowe z „es”
 - deklinacja rzeczownika - powtórzenie
 - czasowniki modalne
 - czas przeszły Präteritum, - sprawdzian pisemny z Präteritum
 - syntagmy: rodzaje, zdanie podrzędnie złożone z „daß” i „weil”
 - stopniowanie przymiotników
 - czas przyszły Futur I
 - podsumowanie poznanych czasów
 - deklinacja przymiotników
 - wprowadzenie do strony biernej Passiv
- Słownictwo z zakresu
- kraje, narodowości, języki
 - potrawy i napoje
 - artykuły spożywcze i artykuły pierwszej potrzeby
 - dni tygodnia, miesiące
 - zwroty grzecznościowe
 - części ciała
 - podawanie czasu
 - środki komunikacji
 - otaczające nas przedmioty i meble
 - pory roku i zjawiska atmosferyczne
 - miasto
 - potrawy i posiłki
 - poszerzenie słownictwa z zakresu: otaczające nas przedmioty, osoby,
 - środowisko naturalne
 - życie codzienne i praca
 - podróżowanie
- Tematy:
- Przedstawienie siebie
- Mój przyjaciel (opis i dialog)
- Robimy zakupy w kiosku, sklepie spożywczym
- Moja rodzina
- U lekarza
- Co robiłeś w minionym tygodniu?
- Mój pokój (opis)

Mój dom (opis i dialog)
Plany na weekend (dialog)
Ankieta osobowa
Życiorys - CV
Opowiadanie treści dłuższego tekstu

Literatura

- „Deutsch aktiv. Neu. Lehrbuch. 1A” + kasetę magnetofonową - wyd. Langenscheidt KG, Berlin, Monachium, 1987
- „Deutsch aktiv, Neu. Lehrbuch. 1B” + kasetę magnetofonową - wyd. Langenscheidt KG, Berlin, Monachium, 1987
- „Deutsch konkret. Lehrbuch 1” - wyd. Langenscheidt - Polska Oficyna Wydawnicza „BGW”, Warszawa 1993
- Czochralski, Namowicz i.in. „Akademicki podręcznik języka niemieckiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997
- Luszczuk, Szulc, Wawrzyniak „Gramatyka języka niemieckiego”- Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1991
- Schulz, Griesbach „ Deutsche Sprache für Ausländer”, Max Hueber Verlag Monachium, 1987
- Szulc „Wymowa niemiecka”, Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, Warszawa 1969

1. Nazwa przedmiotu:

JĘZYK ŁACIŃSKI

2. Forma realizacji:

Rok I- II, semestr 1-4; 120 godz. konwersatorium., egzamin.

3. Cel zajęć:

Opanowanie przez studenta podstaw gramatyki łacińskiej, której poznanie umożliwi zrozumienie, tłumaczenie i analizę wybranych do zrealizowania zadań szkoły tekstów. Opanowanie przez studenta tej części leksyki łacińskiej, której poznanie umożliwi zrozumienie etymologii wielu wyrazów używanych we współczesnej polszczyźnie i językach nowożytnych oraz ułatwi posługiwanie się nimi.

4. Treść zajęć:

Morfologia

Rzeczownik

- odmiana rzeczowników deklinacji 1. - 5.
- nieregularności w odmianie rzeczowników: filius, deus, vis, domus, Iuppiter, pluralia tantum,
- odmiana równozgłoskowych nazw rzek i miejscowości z nom. sg. na-is.

Przymiotnik

- odmiana przymiotników deklinacji 1. i 2. oraz 3.
- regularne, nieregularne i opisowe stopniowanie przymiotników.

Zaimek

- odmiana i użycie zaimków: osobowych, dzierżawczych, wskazujących, określających, względnych, pytających, zwrotnych, nieokreślonych,
- odmiana przymiotników zaimkowych.

Liczebnik

- formy liczebników głównych i porządkowych od 1 do 1000
- odmiana liczebników głównych i porządkowych.

Przysłówek

- tworzenie przysłówek od przymiotników deklinacji 1. i 2. oraz 3.,
- regularne i nieregularne stopniowanie przysłówek.

Czasownik

- formy podstawowe czasowników,
- strona czynna i bierna we wszystkich czasach w trybie trybów i koniunktywie,
- infinitivus activi i passivi praesentis, perfecti, futuri,
- imperativus praesentis activi i passivi
- participia: praesentis activi, perfecti passivi, futuri activi, futuri passivi
- gerundium
- supinum

- czasowniki nieregularne: „sum” i złożenia „eo” i złożenia „volo”, „noto”, „mato”, „fero”, „fio”, „odi”, „memini”, „coepi”,

- verbadeponentia i semideponentia, verba defectiva,
- znaczenie gramatycznej kategorii czasu oraz trybu (funkcje koniunktywu),

Składnia

- części zdania (człony syntaktyczne):

§ podmiot,

§ orzeczenie (proste i złożone),

§ przydawka (przymiotnikowa, dopełniaczowa, przyimkowa),

§ dopełnienie (bliższe i dalsze),

§ okolicznik

§ związki składniowe w zadaniu:

- związek zgody,
- związek rekcji (w tym rekcja czasowników, przyimków, liczebnika „milia”),
- związek przynależności

- funkcje komunikatywne zdań:

- zdanie oznajmujące,

- pytajne,

- rozkazujące,

- struktura składniowa zdania w stronie czynnej i biernej, w tym z deponentiami jako orzeczeniami,

- funkcje składniowe i semantyczne rzeczownika w poszczególnych przypadkach (tzw. składnia przypadków),

- funkcje składniowe i semantyczne nieosobowych form czasownika (infinitivus, participium, gerundium, supinum),

- konstrukcje składniowe charakterystyczne dla łaciny: a. c. i., n. c. i., ablativus absolutus, coniugatio periphrastica activa i passiva, accusativus duplex, nominativus duplex, dativus possessivus, składnia nazw miast,

- sposoby wyrażania przeczenia,

- consecutio temporum,

- charakterystyka formalna zdań złożonych:

- współrzędne: łączne, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe,

- podrzędne: podmiotowe, dopełnieniowe, przydawkowe (względne), okolicznikowe (celu, przyczyny, czasu, przyzwolenia, skutku, warunku).

Opis umiejętności szczegółowych:

Operatywna znajomość gramatyki łacińskiej:

- rozpoznawanie form morfologicznych,

- rozumienie funkcji i zastosowania składniowego form morfologicznych,

- dokonywanie prostych transformacji gramatycznych,

- klasyfikowanie zdań podrzędnych,

- identyfikowanie charakterystycznych dla łaciny konstrukcji składniowych.

Tłumaczenie tekstu:

- rozumienie ogólnego sensu tekstu,

- wyszukiwanie informacji szczegółowych,
- rozpoznawanie funkcji poszczególnych elementów tekstu oraz związków między nimi.

Warunkiem zaliczenia jest:

- uczestniczenie w zajęciach
- aktywność na zajęciach
- opanowanie treści programowych.

Forma egzaminu końcowego:

- pisemny test gramatyczno-leksykalny.

5. Literatura

Wikarjak J., Gramatyka opisowa języka łacińskiego, PWN, Warszawa 1979

Słownik łacińsko-polski pod red. M. Plezi, t.-5, Wydawnictwo PWN, Warszawa 1999

Słownik grecko-polski oprac. O. Jurewicz, 1.1-2, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa 2000

Jurewicz O., Winniczuk L., Żuławska J., Język łaciński. Podręcznik dla lektorów szkół wyższych, PWN, Warszawa 1978.

1. Nazwa przedmiotu:**HISTORIA FILOZOFII****2. Forma realizacji programu:**

Rok I, semestr I; 30 godz. wykładu + 30 godz. ćwiczeń, egzamin.

3. Cel zajęć:

Przedstawienie w układzie chronologicznym podstawowych problemów filozoficznych nurtujących człowieka.

4. Treść zajęć:

Podstawowe pojęcia i spory filozoficzne. Działy filozofii. Filozofia i sposoby jej uprawiania. Świat jego istota, struktury, poznawalność, wartości etyczne i estetyczne. Człowiek a kategorie filozoficzne: prawda rozum, piękno, dobro, zło, sens życia. Nurdy i kierunki filozofii klasycznej i współczesnej.

5. Literatura:

- Bocheński J.M., Ku filozoficznemu myśleniu. Warszawa 1986;
Kot W., Współczesne kierunki filozoficzne. Warszawa 1989;
Kowalczyk S., Człowiek a społeczność. Zarys filozofii społecznej, Lublin 1994;
Opara S., Filozofia. Współczesne kierunki i problemy. Warszawa 1999;
Popper K., W poszukiwaniu lepszego świata. Warszawa 1997;
Stępień B.A., Elementy filozofii, Lublin 1986;
Tatarkiewicz W., Historia filozofii, t. I-III, Warszawa 1986.

Nazwa przedmiotu:

PRZEDMIOTY DO WYBORU

Kultura języka
Bohemistyka
Logika
Etyka
Europeistyka
Nauka o polityce

Nazwa przedmiotu:**NOWOCZESNE TECHNOLOGIE MEDIALNE I TELEMATYCZNE*****Forma realizacji:***

Rok I, semestr 2.; 30 godz. konwersatorium, zaliczenie na ocenę

Cel zajęć:

Zapoznanie studentów z nowymi technologiami informatycznymi i telematycznymi, umiejętnością tworzenia materiałów prezentacyjnych, biuletynów, folderów, stron internetowych. Przygotowanie telekonferencji z użyciem Internetu.

Treść zajęć:

Opanowanie przez studentów umiejętności tworzenia przy pomocy komputera materiałów prezentacyjnych, biuletynów i folderów reklamowych, tworzenie pokazów multimedialnych, tworzenie witryn WWW, formatowanie i udoskonalanie stron WWW, publikowanie i uaktualnianie witryny. Współpraca z lokalną prasą, radiem i telewizją regionalną.

Literatura:

Microsoft FrontPage 2000 krok po kroku, Warszawa 1999,
Microsoft Power Point 2000 krok po kroku, Warszawa 2000,
Microsoft Internet Explorer 2000 krok po kroku, Warszawa 2000,
Microsoft Publisher 2000 krok po kroku, Warszawa 2000, Edycja amerykańska Microsoft Press.

1. Nazwa przedmiotu:

WYCHOWANIE FIZYCZNE – SPORT DO WYBORU

2. Forma realizacji:

Rok I, semestr 1-2; 60 godz ćwiczeń., zaliczenie na ocenę

3. Cel zajęć:

Zadaniem przedmiotu jest takie przygotowanie studentów, aby nabyta kultura fizyczna i umiejętności sportowe pozwalały im sprawnie wykonywać zawód i zachęcały do dalszego dbania o rozwój własnej kondycji fizycznej. Student wybiera dyscyplinę sportową.

4. Treść zajęć:

PŁYWANIE (I RATOWNICTWO WODNE)

Zaznajomienie studentów z podstawowymi cechami środowiska wodnego i treściami wstępnego etapu nauczania pływania: siły działające na ciało w środowisku wodnym, ogólna charakterystyka wstępnego etapu nauczania, warunki decydujące o powodzeniu nauki pływania, rola zabaw i gier ruchowych w oswojaniu z wodą i w nauczaniu pływania.

Przepisy sportowe FINA i PZP. Organizacja zawodów pływackich.

LEKKA ATLETYKA

Kształtowanie sprawności motorycznej ze szczególnym uwzględnieniem szybkości i wytrzymałości.

Opanowanie podstawowych form ruchowych lekkoatletycznych oraz umiejętności technicznych wybranych konkurencji.

Kształtowanie aktywnej postawy w wyrabianiu ogólnej i specjalnej sprawności ruchowej.

KOSZYKÓWKA

Zajęcia organizacyjne,

Zasady metody i formy nauczania historii koszykówki.

Poruszanie się koszykarza po boisku (starty, zatrzymania, bieg ze zmianą tempa i kierunku).

Chwyty i podania

Kozłowanie

Rzuty do kosza

Obroty i zwody

Indywidualny atak

Indywidualna obrona

Atak pozycyjny bez środkowych

11. Systemy rozgrywek, regulamin zawodów

PIŁKA NOŻNA

Metodyka nauczania prowadzenia piłki nogą

Metodyka nauczania uderzenia piłki nogą

Metodyka nauczania przyjęcia piłki

Metodyka nauczania uderzenia piłki głową

Metodyka nauczania strzałów do bramki

Doskonalenie poznanych elementów technicznych w ćwiczeniach kompleksowych

Metodyka nauczania dryblingu

Technika gry bramkarza.

Doskonalenie elementów technicznych w grach i zabawach ruchowych

Metodyka nauczania taktyki atakowania.

Metodyka nauczania taktyki bronienia (obrony).

Kombinacje ofensywne i defensywne wobec gry przeciwnika,

13. Zaliczenie praktyczne

PIŁKA SIATKOWA

1. Postawy siatkarskie, sposoby poruszania się i praca nóg

2. Odbicie sposobem górnym

3. Odbicie sposobem dolnym

4. Zagrywka

5. Przyjęcie zagrywki, pozycja ciała

6. Zastawianie (blok)

7. Atak

8. Taktyka

PIŁKA RĘCZNA

Wykazanie się praktycznymi umiejętnościami związanymi z opanowaniem podstawowych elementów

technicznych i taktycznych w stopniu pozwalającym na poprawne demonstrowanie techniki specjalnej

obejmującej:

1. Indywidualną technikę ataku

2. Indywidualną technikę obrony

3. Technikę gry bramkarza

4. Taktykę atakowania

5. Taktykę bronienia

GIMNASTYKA

1. Ćwiczenia zwinnościowo-akrobatyczne (kobiety i mężczyźni).

2. Poręcze asymetryczne (kobiety), mężczyźni program ten wykonują na drążku.

3. Ćwiczenia na równoważni (kobiety)

4. Poręcze symetryczne (mężczyźni)

5. Ćwiczenia na kółkach (mężczyźni)

6. Skoki gimnastyczne (kobiety i mężczyźni)

ZABAWY I GRY MUZYCZNO-RUCHOWE

Wspólne cechy muzyki i ruchu, wartości nut, metrum, taktowanie.

Podstawowe wiadomości dotyczące technik tanecznych (technika wolna, elementy techniki klasycznej, elementy modemu jazzu).

Najważniejsze informacje na temat tańców narodowych.

Klasyfikacja i rodzaje tańców towarzyskich,

Samodzielne ułożenie i umiejętność wykonania układów tanecznych wybranych tańców.

Podstawowe elementy rehabilitacji ruchowej osób niepełnosprawnych.

Organizacja imprez sportowych dla osób pełnosprawnych i niepełnosprawnych.

1. Nazwa przedmiotu:

ARCHIWISTYKA

2. Forma realizacji programu:

Rok I, semestr 1; 15 godz. wykłady, 15 godz. ćwiczeń., zaliczenie na ocenę.

3. Cel zajęć:

Zapoznanie studentów z głównymi etapami i węzłowymi zagadnieniami kształtowania się zasobu archiwów polskich na tle powszechnym, nabycie podstawowych informacji o stanie zasobów archiwalnych oraz umiejętności jego wykorzystania.

4. Treść zajęć:

Dokument - kancelaria - archiwum - problemy dokumentu średniowiecznego i nowożytnego. Kancelaria i jej funkcje: polityczne, kulturowe, administracyjne. Systemy kancelaryjne a systemy archiwalne. Źródła urzędowe. Dokumenty wcześniejszych epok a urzędowa dokumentacja XIX - XX w. Kancelaria i systemy kancelaryjne. Rodzaje dokumentacji urzędowej. Dokumentacja gospodarcza. Kancelaria przedsiębiorstw - systemy rachunkowości i ich interpretacje. Historia archiwów - ich sieć i zasób. Archiwalny aparat informacyjny. Zasady poszukiwań archiwalnych.

5. Literatura:

Biemat Cz., Problemy archiwistyki współczesnej. Warszawa 1977;

Bobowski K., Burski K., Turoń B., Encyklopedia nauk pomocniczych historii nowożytnej i najnowszej, Wrocław 1976;

Robótka H., Ryszewski B., Tomczak A., Archiwistyka, Warszawa 1989;

Pańków A., Archiwa, Warszawa 1975;

Tomczak A., Zarys dziejów archiwów polskich, Toruń 1982.

Wyczawski H. E., Wprowadzenie do studiów w archiwach kościelnych, Warszawa 1956.

1. Nazwa przedmiotu:

HISTORIA POLSKI ŚREDNIOWIECZNEJ

2. Forma realizacji programu:

Rok I, semestr 2; 15 godz. wykładu + 30 godz. ćwiczeń., egzamin.

3. Cel zajęć:

Przyswojenie podstawowych informacji o przemianach społeczno-gospodarczych i politycznych na ziemiach polskich w X-XV w.; poznanie źródeł do dziejów Polski średniowiecznej, nabycie umiejętności ich interpretacji, ukazanie specyfiki warsztatowej mediewisty.

4. Treść zajęć:

Geneza i organizacja patrymonialnego państwa piastowskiego i jego pozycja w Europie. Procesy feudalizacyjne na ziemiach polskich. Przełom kulturalny - chrzest i chrystianizacja Polski. Rozbicie dzielnicowe w Polsce i innych krajach Europy - podobieństwa i różnice. Konsekwencje rozbicia dzielnicowego. Rozwój gospodarczy Polski Piastowskiej. Proces jednoczenia państwa i wykształcanie się monarchii stanowej. Korona Królestwa Polskiego. Problem krzyżacki . Unia polsko-litewska. Przekształcenia struktur społecznych - pozycja szlachty w monarchii stanowej. Kościół w Polsce - organizacja i znaczenie. Nauka i kultura polskiego średniowiecza.

5. Literatura:

- Baczkowski K., Dzieje Polski późnośredniowiecznej, Kraków 1999;
Gródecki R., Dąbrowski J., Zachorowski S., Dzieje Polski średniowiecznej, Kraków 1996;
Historia dyplomacji polskiej, 1.1, do 1572, pod red. M. Biskupa, Warszawa 1980;
Kościół w Polsce, 1.1, Średniowiecze, pod red. J.Kłoczowskiego, Kraków 1966;
Wyrozumski J., Dzieje Polski Piastowskiej /do 1370/, Kraków 1999;
Wyrozumski J., Historia Polski /do 1505 roku/. Warszawa 1985.

1. Nazwa przedmiotu:**SOCJOLOGIA****2. Forma realizacji:**

rok I, semestr 1,; 30 wykład, 30 ćwiczeń,; zaliczenie na ocenę.

3. Cel zajęć:

Wprowadzenie w podstawowe problemy współczesnej socjologii.

4. Treść zajęć:

Socjologia jako dyscyplina naukowa - przedmiot - organizacja - status dyscypliny – specjalizacje socjologiczne, poziomy i wymiary opisu i penetracji życia społecznego. Podstawowe kategorie opinii i badania życia społecznego. Relacje: jednostka - społeczeństwo. Statyczne i dynamiczne wymiary życia zbiorowego. Dorobek klasycznej socjologii i jej współczesnych trendów.

5. Literatura:

- Goodman N., Wstęp do socjologii, Poznań 1999;
- Kosiński S., Socjologia ogólna, Warszawa 1987;
- Mandras H., Elementy socjologii, Wrocław 1997;
- Osborn R., Borin van Loon, Socjologia, Warszawa 2000;
- Turner J. H., Socjologia. Koncepcje i ich zastosowania, Poznań 1998.

1. Nazwa przedmiotu:

HISTORIA ŚREDNIOWIECZNA POWSZECHNA

2. Forma realizacji i programu:

Rok I, semestr 2; 15 godz. wykładu, 30 godz. ćwiczeń., egzamin.

3. Cel zajęć:

Nabycie wiedzy o okresie V-XV w. w zakresie kształtowania się i przeobrażeń więzi i struktur społecznych, przyswojenie pojęć i treści stanowiących dorobek epoki z uwzględnieniem wspólnych i specyficznych cech rozwoju społeczeństw i państw średniowiecznych.

4. Treści zajęć:

Imperium Romanum i Barbaricum - upadek cesarstwa - okres wędrówki ludów i kształtowania się państw w Europie VI-VII w. Kształtowanie się feudalizmu. Arabowie w VII-VIII w. i ich ekspansja. Słowianie i ich pierwsze państwa. Państwo Franków i cesarstwo Karola Wielkiego. Skandynawia - Wikingowie. Królestwa anglosaskie. Kościół grecki i rzymski. Odrodzenie cesarstwa w X w. i układ sił w Europie. Cesarstwo i papieństwo. Walka o ideę uniwersalizmu. Nowe państwa w Europie: Polska, Węgry, Czechy, Ruś. Geneza i przebieg wypraw krzyżowych. Walka Kapetyngów i Plantagenetów o utworzenie państw skonsolidowanych politycznie i gospodarczo. Bizancjum i Ruś. Mongołowie i ich ekspansja. Kryzys feudalizmu w XIV w. Kryzys ideologii - schizma zachodnia - ruch soborowy. Wojna stuletnia. Stany - narody – formy ustrojowe w późnym średniowieczu. Europa Środkowo-Wschodnia w dobie kryzysu na zachodzie. Turcy w Europie - upadek Konstantynopola. Kultura późnego średniowiecza.

5. Literatura:

Hay D., Europa w XIV-XV w. Warszawa 2001;

Historia filozofii średniowiecznej, pod red. J. Legowicza, Warszawa 1980;

Le Golf J., Kultura średniowiecznej Europy, Warszawa 1970;

Manteuffel T., Historia powszechna. Średniowiecze, Warszawa 1997;

Michałowska T., Średniowiecze, Warszawa 1996;

Zientara B., Historia powszechna średniowiecza. Warszawa 1993.

Nazwa przedmiotu:**HISTORIA SZTUKI****Forma realizacji:**

Rok I, semestr 2, 30 godz. wykładu + 30 godz., zaliczenie na ocenę

Treść zajęć:

Styloznawstwo - okres od X do XX wieku obejmujący przemiany w obrębie następujących okresów: sztuka ottońska, karolińska, przedromańska, romańska, gotycka, gotyk międzynarodowy, renesans, barok, rokoko, klasycyzm, eklektyzm, neostyle, secesja, sztuka przełomu **XIX/XX**, sztuka **XX** wieku. Ikonografia i ikonologia. Zagadnienia treści dzieła sztuki. Symbolika chrześcijańska. Zagadnienia funkcji dzieła sztuki.

Literatura:

- Bochnak A., Historia sztuki nowożytnej. Warszawa 1970;
Białostocki J., Myśliciele, kronikarze i artyści o sztuce, t. 1-3, Warszawa 1954;
Chastel A, Sztuka włoska, t 1-2, Warszawa. 1978,
Historia sztuki polskiej, p. red. I, Dobrowolskiego, t. 1-3, Kraków 1962;
Sztuka świata, t 1-13, Warszawa 1989 - 1996.

1. Nazwa przedmiotu:**HISTORIA PAŃSTW OŚCIENNYCH****2. Forma realizacji:**

rok I, semestr 2; 30 godz. wykładu + 30 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę

3. Treść zajęć:

Tematyka zajęć z historii państw ościennych dotyczy historii takich państw jak: Rosja, Litwa, Białoruś, Ukraina, Słowacja i Czechy, począwszy od ich powstania aż do czasów obecnych. W historii naszych wschodnich sąsiadów pomijany jest lub podawany w syntetycznym ujęciu okres, w którym ziemie litewskie, białoruskie i ukraińskie wchodziły bezpośrednio w skład Rzeczypospolitej szlacheckiej. Natomiast dużo miejsca zajmuje analiza aktualnych stosunków Polski z sąsiadami, ponieważ od ich dobrego poznania zależne jest wzajemne zrozumienie i dążenie do przewyciężania wrogości wynikającej z konfliktów, których nie potrafiono uniknąć w przeszłości.

4. Literatura:

- L. Bazylow, Historia Rosji, Wrocław 1985;
- W. Czapliński, W. Korta, A Galos, Historia Niemiec, Wrocław 1981;
- J. Ochmański, Historia Litwy, Wrocław 1990;
- M. Kosman, Historia Białorusi, Wrocław 1979;
- W. A. Serczyk, Historia Ukrainy, Wrocław 1990;
- M. Siwicki, Dzieje konfliktów polsko-ukraińskich. Warszawa 1992, (t. I-II), t. III- 1994;
- R. Heck, M. Orzechowski, Historia Czechosłowacji, Wrocław 1969;

1. Nazwa przedmiotu:

HISTORIA NOWOŻYTNA POLSKI

2. Forma realizacji programu:

Rok II, semestr 3; 15 godz. wykładu + 30 godz. ćwiczeń., egzamin.

3. Cel zajęć:

Umiejętność konstruowania obrazu przeszłości integrującego różne dziedziny życia społeczeństwa polskiego w XVI-XVIII w.; dostrzeganie głównych nurtów rozwojowych okresu z uwzględnieniem specyfiki rozwoju społeczno-gospodarczego; odrębności struktur władzy Rzeczypospolitej i jej zmieniającej się pozycji na arenie międzynarodowej.

4. Treść zajęć:

Charakterystyka wielonarodowego państwa szlacheckiego. Gospodarka folwarczno-pańszczyźniana. Społeczeństwo polskie w dobie Odrodzenia. Ustrój polityczny państwa polskiego. Reformacja i kontrreformacja na ziemiach polskich. Bałtycka polityka Jagiellonów i pierwszych władców elekcyjnych. Konflikty Rzeczypospolitej z sąsiadami u schyłku XVI i w I połowie XVII w. /ingerencja w sprawy Mołdawii, wojny z Moskwą, Turcją i Szwecją/. Społeczno-gospodarcze konsekwencje wojen z II połowy XVII w. /powstanie Chmielnickiego, wojna z Rosją, potop szwedzki, wojna z Turcją/. Oligarchia magnacka. Unia personalna polsko-saska. Kultura baroku w Polsce. Społeczeństwo polskie doby Oświecenia - kształtowanie się nowoczesnego narodu. Ożywienie gospodarcze i próby naprawy Rzeczypospolitej w początku panowania Stanisława Poniatowskiego. Rzeczpospolita w dobie rządów Rady Nieustającej, Sejm Wielki i Konstytucja 3 Maja. Przyczyny rozbiorów i upadku Rzeczypospolitej szlacheckiej w historiografii polskiej i obcej.

5. Literatura:

- Gierowski JA., *Historia Polski 1505-1864*, cz. 1-2, Warszawa 1978;
 Gierowski J.A., *Rzeczpospolita w dobie złotej wolności 1648-1763*, Kraków 1999;
 Grzybowski S., *Dzieje Polski i Litwy 1506-1648*, Kraków 2000;
 Konopczyński W., *Dzieje Polski Nowożytnej*, t. I-II, Warszawa 1993;
 Topolski J., *Polska w czasach nowożytnych 1501-1795*, Poznań 1994;
 Wyczański A., *Polska Rzeczpospolitą Szlachecką*, Warszawa 1991.

1. Nazwa przedmiotu:**HISTORIA NOWOŻYTNA POWSZECHNA****2. Forma realizacji programu:**

Rok II, semestr 3; 15 godz. wykładu + 30 godz. ćwiczeń., egzamin.

3. Cel zajęć:

Uzyskanie umiejętności konstruowania obrazu dziejów powszechnych XVI-XVIII w. integrującego różne dziedziny życia społeczeństw, dostrzeganie prawidłowości rozwoju procesu historycznego charakterystycznego dla tego okresu.

4. Treść zajęć:

Humanizm i renesans. Społeczno - gospodarcze konsekwencje odkryć geograficznych. Reformacja i reforma katolicka. Nowe formy ustrojowe w Europie - absolutyzm. Walka o hegemonię w Europie Zachodniej /Habsburgowie i Francja/ i Środkowej /Jagiellonowie i Habsburgowie/ w XVI w. Zmiana w układzie sił w Europie Wschodniej w XVI w. Imperium Otomańskie w XVI-XVII w. Hegemonia Hiszpanii w XVI w. i jej schyłek /rewolucja w Niderlandach, rywalizacja z Anglią/. Kryzys gospodarki europejskiej XVII w. Wojna trzydziestoletnia. Rewolucja angielska. Hegemonia Francji w Europie XVII w. Kultura baroku. Przemiany społeczno - gospodarcze w Europie XVIII w. - rewolucja przemysłowa. Ewolucja form ustrojowych - absolutyzm oświecony - monarchie ograniczone - republiki. Wojny o sukcesję hiszpańską i północną. Polityka ekspansji państw lądowych /Prusy, Austria, Rosja/. Rewolucja amerykańska i powstanie USA. Ruch umysłowy w Europie XVIII w. - Oświecenie.

5. Literatura:

- Black J., Europa w XVIII w., 1700 -I 1789, Warszawa 1997;
- Mackenney R., EuropaXVIw., Warszawa 1993;
- Munck T., Europa XVII w., 1598-1700, Warszawa 1998;
- Rostworowski E., Historia powszechna. WiekXVIII, Warszawa 1985;
- Wójcik Z., Historia powszechna XVI-XVII w., Warszawa 1991

1. Nazwa przedmiotu:

HISTORIA ŚLĄSKA

2. Forma realizacji:

II rok, semestr 3; 30 godz. wykładu + 30 godz. ćwiczeń, egzamin

3. Cel zajęć:

Zapoznanie z periodyzacją dziejów Śląska, konsekwencjami przynależności tej ziemi do różnych państw, kształtowanie postaw tolerancji, akcentowanie integrującej roli kultury, budzenie zainteresowania historią regionu.

4. Treść zajęć:

Tematyka zajęć obejmuje wybrane zagadnienia z historii Śląska od X do XX wieku. Akcentuje rozbiór dzielnicowy na obszarze całego Śląska, okres panowania czeskiego, pod berłem Habsburgów i władztwa pruskiego, charakteryzuje przynależność polityczną, strukturę społeczną i etniczną oraz przemiany gospodarcze w regionie aż do wybuchu I wojny światowej. Następnie ukazuje narastanie świadomości narodowej i zręby polskiego życia kulturalnego w XIX wieku, przedstawia województwo śląskie w strukturach niepodległego państwa polskiego i równocześnie polski ruch narodowy w międzywojennych Niemczech, okres II wojny światowej oraz przemiany społeczno - gospodarcze i polityczne na Śląsku po 1945 roku.

5. Literatura:

- Czapliński M, Kaszuba E, Wąs G, Żerelik R, *Historia Śląska*, Wrocław 2002.
 Dola K., *Dzieje Kościoła na Śląsku*, cz.I, Nysa 1993;
Historia Śląska, t. I-II, pod red. K. Maleczyńskiego, Wrocław 1963;
 Kokot J., *Problemy narodowościowe na Śląsku od X do XX wieku*, Opole 1973;
 Lis M., *Górny Śląsk. Zarys dziejów do I wojny światowej*, Opole 1986;
 Lis M., *Ludność rodzima na Śląsku Opolskim po II wojnie światowej (1945-1993)*, Opole 1995;
 Pater M., *Ruch polski na Górnym Śląsku w latach 1870-1914*, Wrocław 1969;
 Popiołek K., *Historia Śląska od pradziejów do 1945 r.*, Katowice 1979;
Slezko v dejinach ceskeho statu, Opava 1998.

Nazwa przedmiotu:**AKTUALNE PROBLEMY REGIONU****Forma realizacji**

Rok II, semestr 4, 15 godz. wykładu, 15 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę

Treść zajęć:

Przedstawienie najważniejszych problemów bieżącej polityki regionalnej ze szczególnym uwzględnieniem procesów integracyjnych z Unią Europejską. W trakcie zajęć zostanie zaprezentowana problematyka kształtowania współczesnej polityki regionalnej z uwzględnieniem specyfiki Śląska, funkcjonowania euroregionów na tym obszarze oraz działalnością państwa i działalnością transnarodową na rzecz regionów.

Literatura:

- Potoczek A., Współczesne problemy rozwoju lokalnego i regionalnego, Włocławek 2000,
Baranowska-Janota M., Po/s/ca / przestrzeń w europejskiej integracji i transgranicznej współpracy, Warszawa 1998,
Szlachta J. (red.), Narodowa strategia rozwoju regionalnego, Warszawa 2000,
Zalewska-Zemła M., Euroregiony, Gliwice 1993, Berlińska D., Nijakowski L.M., Lobbying na rzecz polskich regionów w Brukseli, Opole 2001.

1. Nazwa przedmiotu:

GEOGRAFIA HISTORYCZNA (Z ELEMENTAMI GEOGRAFII REGIONALNEJ)

2. Forma realizacji programu:

Rok II, semestr 3; 15 godz. wykładu, 30 godz. ćwiczeń., zaliczenie na ocenę.

3. Cel zajęć:

Przedstawienie roli człowieka w procesie przemian środowiska naturalnego i rozszerzenia jego horyzontu geograficznego.

4. Treść zajęć:

Zadania i zakres badań historyczno-geograficznych. Rekonstrukcja krajobrazu naturalnego i kulturalnego z uwzględnieniem źródeł do historii osadnictwa. Układy przestrzenne miast i wsi. Obecny kształt krajobrazu jako efekt działalności człowieka. Horyzont geograficzny człowieka i jego rozwój. Mapy. Technika i historia kartografii od kosmografii do przesłanek geometrycznych. Polska na mapach średniowiecznych. Rozwój polskiej kartografii. Kartografia a geografia historyczna.

5. Literatura:

- Arnold S., Geografia historyczna Polski, Warszawa 1951;
- Buczek K., Dzieje kartografii polskiej od XV do XVIII-w., Wrocław 1963;
- Gloger Z., Geografia historyczna ziem dawnej Polski, Warszawa 1991;
- Kielczewska-Zalewska A., Geografia osadnictwa. Warszawa 1963;
- Olszewicz B., Kartografia polska XIX-w., t. I-II, Warszawa 1998;
- Piskozub A., Dziedzictwo polskiej przestrzeni, Wrocław 1987;
- Tyszkiewicz J., Człowiek w środowisku geograficznym Polski średniowiecznej, Warszawa 1981.

1. Nazwa przedmiotu:

WPROWADZENIE DO BADAŃ REGIONALNYCH

2. Forma realizacji:

Rok II, semestr 3, 15 godz. wykładu, 30 ćwiczeń, zaliczenie na ocenę.

3. Cel zajęć:

Wprowadzenie studentów w problematykę tej dyscypliny poprzez przedstawienie przedmiotu, zapoznanie z podstawowymi terminami, metodami i problematyką badawczą.

4. Treść zajęć:

Prezentacja regionalizmu jako dyscypliny naukowej, przedstawienie podstawowej terminologii i metod badawczych stosowanych w jej ramach. Omówione zostaną najważniejsze problemy związane z badaniami regionalnymi, cechy charakterystyczne kształtujące odrębności regionalne a także najważniejsze aspekty polityki regionalnej państwa.

5. Literatura:

- Borzyszkowski J., *Czym jest regionalizm?*, w: VI Kongres Regionalnych Towarzystw Kultury, Radom 23-26 września 1998, Wrocław-Ciechanów 1998,
- Pietrucha J., *Metody badań regionalnych*, Gliwice 1996,
- Bokajło W. (red.), *Federalizm, teorie i koncepcje*, Wrocław 1998,
- Bukowska-Floreńska I., *Kultury regionalne i pogranicza a świadomość etniczna*, Katowice 1999,
- Thiess W., (red. nauk.), *Mała ojczyzna: kultura, edukacja, rozwój lokalny*, Warszawa 2001, *Wybór pism. Jan Ludwik Popławski. Wybór, wstęp i opracowanie Kułak T.*, Wrocław 1998.

1. Nazwa przedmiotu:

HISTORIA POLSKI XIX W.

2. Forma realizacji:

II rok, 4 semestr: 15 godz. wykładu, 30 godz. ćwiczeń, egzamin.

3. Cel zajęć:

Zapoznanie z różnorodnymi formami życia narodu bez niepodległego państwa, ukazanie wpływu nowych idei i doktryn na demokratyzację życia społeczeństwa, kształtowanie postaw wolnościowych.

4. Treść zajęć:

Problematyka zajęć akcentuje proces przechodzenia od stosunków feudalnych do kapitalizmu oraz przemiany w strukturze społeczeństwa polskiego. Analizuje też proces formowania się nowoczesnej świadomości narodu polskiego pod zaborami, a także podkreśla rolę kultury i literatury polskiej w XIX wieku. Na tle porównawczym zwraca uwagę na okres walk o niepodległość i dokonuje bilansu poszczególnych zrywów narodowowyzwoleńczych oraz ukazuje ewolucję form ustrojowych, struktury społeczno - ekonomicznej i stosunków demograficznych w trzech zaborach. Charakteryzuje różnorodne formy walki o wolność ojczyzny, stosunki polityczne, w tym tworzenie się nowoczesnych nurtów politycznych w II połowie XIX wieku oraz przedstawia losy sprawy polskiej w czasie I wojny światowej i czynniki torujące drogę do niepodległości.

5. Literatura:

- Ajnenkiel A., Leśnidorski B., Rostocki W., *Historia ustroju Polski*, Warszawa 1969;
 Buszko J., *Od niewoli do niepodległości (1864-1918)*, t. VIII, Kraków 2000;
 Chwalba A., *Historia Polski 1795-1918*, Warszawa 2000;
 Grodziski S., *Polska w czasach przełomu (I 764-1815)*, t. VI, Kraków 1999;
Historia dyplomacji polskiej, t. IV, Warszawa 1982;
Historia państwa i prawa Polski, pod red. J. Bardacha, t. IV, Warszawa 1982;
 Kieniewicz S., *Historia Polski 1795-1918*, Warszawa 1997;
 Łaszewski R., Salomonowicz S., *Historia ustroju Polski*, Toruń 1997;
 Małecki J., *Zarys dziejów Polski 1864-1939*, Kraków 1991;
 Wandycz P., *Pod zaborami. Ziemia Rzeczypospolitej w latach 1795-1918*, Warszawa 1994;
 Zgómiak M., *Polska w czasach walk o niepodległość (1815-1864)*, t. VII, Kraków 2001.

1. Nazwa przedmiotu:

HISTORIA POWSZECHNA XIX W.

2. Forma realizacji:

II rok, semestr 4, 15 godz. wykładu, 30 godz. ćwiczeń, egzamin.

3. Cel zajęć:

Ukazanie zmieniającej się roli i miejsca Europy w procesach rozwojowych świata, podkreślenie nowych form zasad organizacji poszczególnych państw, zwrócenie uwagi na efekty postępu cywilizacyjnego w dziedzinie politycznej i gospodarczej.

4. Treść zajęć:

Podstawowy materiał faktograficzny powinien uwzględniać kierunki rozwoju politycznego i społeczno-gospodarczego świata, zwracać uwagę na dynamiczny rozwój stosunków między narodowych, ruchy narodowo-wyzwoleńcze, prądy ideologiczne, osiągnięcia naukowe i techniczne oraz rozwój kultury. Do najważniejszych treści programowych należy zaliczyć: Wielką Rewolucję Francuską, hegemonię Francji w Europie, powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, kongres wiedeński, Wiosnę Ludów, zjednoczenie Niemiec i Włoch, rolę Wielkiej Brytanii w II połowie XIX wieku, rosnącą pozycję Azji i Ameryki Południowej, sytuację w Rosji na przełomie wieków, odkrycia naukowe i wynalazki techniczne, kolonialny podział świata, przyczyny i przebieg, w tym najważniejsze etapy I wojny światowej.

5. Literatura:

- Kukieł M., Dzieje polityczne Europy od Rewolucji Francuskiej, Londyn 1992;
- Pajewski J., Historia powszechna 1870-1914, Warszawa 1979;
- Pajewski J., Pierwsza wojna światowa 1914-1918, Warszawa 1991;
- Zeman Z., A Diplomatic History of the First World War, London 1971;
- Żywczyński M., Historia powszechna 1789-1870, Wrocław 1979.

Nazwa przedmiotu:**KULTURA POGRANICZA
(Z ELEMENTAMI KULTURY CZESKIEJ I NIEMIECKIEJ)****Forma realizacji;**

Rok II, semestr 4,; 15 wykład, 30 ćwiczeń, zaliczenie na ocenę

3. Cel zajęć:

Celem zajęć jest nakreślenie problematyki pogranicza, regionalnego styku trzech kultur i przybliżenie kultury czeskiej i niemieckiej.

4. Treść zajęć:

W ramach przedmiotu omówione zostanie zjawisko kultury pogranicza, wzajemne wpływy kultury czeskiej, niemieckiej i polskiej, polsko-czeskie i polsko-niemieckie stosunki kulturowe; na wykładach i dzięki omawianym lekturom studenci zapoznają się z najważniejszymi dziełami czeskiej i niemieckiej literatury oraz innymi dziedzinami sztuki obydwu narodów.

5. Literatura:

- Konsekwencje sąsiedztwa polsko-czeskiego dla rozwoju języka i literatury, red.T.Z. Orłoś, J. Damborsky, Wrocław 1997;
 Serwatka T., Orzeł i lew. Tysiąc lat wspólnej historii Czechów i Polaków, Nowa Ruda 2001;
 Češi a Poláci v minulosti, 1.1-2, Praha 1964-1967;
 Tomaszewski J., Czechosłowacja, Warszawa 1997;
 Magnuszewski J., Historia literatury czeskiej. Zarys, Wrocław 1973;
 Lehar J., Stich A., Janačkova J., Hoły J., Česka literatura odpočátku k dnešku, Praha 2000;
 Pogranicza, granice, ograniczenia, red. E. Rzewuska, Lublin 1996;
 Szyrocki M., H/sfor/a literatury niemieckiej. Zarys, Wrocław 1971;
 Urbanowicz M., Z dziejów literatury niemieckiej na Śląsku w pierwszej połowie XIX w, Wrocław 1964;
 "...nie będzie nigdy Niemiec Polakowi bratem" ...? : z dziejów niemiecko-polskich związków kulturowych, red. M. Zybura, Wrocław 1995,
 Lipski J.J., Powiedzieć sobie wszystko...: eseje o sąsiedztwie polsko-niemieckim, Gliwice 1996.

1. Nazwa przedmiotu:

HISTORIA POLSKI XX W. CZ. 1. (1918-1944)

2. Forma realizacji:

III rok, semestr 5, 15 godz. wykładu, 30 godz. ćwiczeń, egzamin.

3. Cel zajęć:

Uświadomienie skomplikowanego procesu budowy niepodległego państwa oraz jego funkcjonowania, zapoznanie z nowoczesnymi i aktualnymi do dziś rozwiązaniami w zakresie gospodarki i administracji, zwrócenie uwagi na legalność dokonań polskich władz na obczyźnie.

4. Treść zajęć:

Główne zagadnienia koncentrują się wokół dziejów politycznych, gospodarczych i kulturalnych II Rzeczypospolitej oraz jej roli na arenie międzynarodowej. Szczególnie akcentują budowę podstaw odrodzonego państwa, w tym zasady ustrojowe, główne nurty polityczne i problemy ekonomiczne. Kolejny blok zajęć dotyczy rządów sanacyjnych, a zwłaszcza przemian prawnych i politycznych po zamachu majowym oraz dylematów polityki zagranicznej w latach 1926-1939. Problematyka przedmiotu uwzględnia również życie społeczeństwa pod okupacjami: niemiecką i radziecką, działalność rządu RP na uchodźstwie, struktury i funkcjonowanie polskiego państwa podziemnego, w tym pion cywilny i wojskowy, genezę i początki Polski Lubelskiej oraz decyzje konferencji w Teheranie i Jałcie dla sprawy polskiej.

5. Literatura:

- Bonusiak W., Polska podczas II wojny światowej, Rzeszów 1995;
Brzoza Cz., Polska w czasach niepodległości i II wojny światowej, t. IX, Kraków 2001;
Czubiński A., Dzieje najnowsze Polski do 1945 r., Poznań 1994;
Konopczyński W., Historia polityczna Polski 1914-1939, Warszawa 1995;
Malinowski C., Druga Rzeczpospolita. Ludzie -władzy. Warszawa 1995;
Roszkowski W., Najnowsza historia Polski 1918-1980, Warszawa 1992;
Salomonowicz S., Polskie Państwo Podziemne. Z dziejów walki cywilnej 1939-1945 Warszawa 1994;
Władze Rzeczypospolitej Polskiej na obczyźnie podczas II wojny światowej, pod red. Z Błażyńskiego, 1.1, Londyn 1994;

1. Nazwa przedmiotu:

HISTORIA POWSZECHNA XX W. CZ. 1. (1918-1945)

2. Forma realizacji:

III rok, semestr 5, 15 godz. wykładu, 30 godz. ćwiczeń, egzamin.

3. Cel zajęć:

Ukazanie dynamicznych zmian w stosunkach międzynarodowych w okresie międzywojennym, kształcenie umiejętności analizy pojęć czasowo-przestrzennych dotyczących II wojny światowej.

4. Treść zajęć:

Węzłowe zagadnienia akcentują rolę systemu wersalsko-waszyngtońskiego, dotyczą rozwoju stosunków międzynarodowych po I wojnie światowej, uwzględniają kryzys systemu liberalno - demokratycznego w Europie, analizują nowe ideologie: faszyzm i komunizm i ich wpływ na życie społeczeństw europejskich, charakteryzują problemy gospodarcze okresu międzywojennego, w tym światowy kryzys ekonomiczny. Osobną grupę zagadnień stanowią wydarzenia związane z genezą i bezpośrednimi przyczynami wybuchu II wojny światowej oraz przestrzennym rozwojem wydarzeń na frontach, sytuacją prawną krajów pokonanych, ruchem oporu, rolą wielkich mocarstw w dążeniu do zakończenia konfliktu wojennego i rozstrzygnięciami w sprawach terytorialnych.

5. Literatura:

Batowski H., *Między dwiema wojnami 1919-1939. Zarys historii dyplomacji*, Kraków 1988;

Bullock A., *Hitler i Stalin. Żywoty równoległe*, 1.1 -II, Warszawa 1994;

Czubiński A., Olszewski W., *Historia powszechna 1939-1994*, Poznań 1996;

Johnson P., *Historia świata (od 1917 roku)*, Londyn 1992;

Kitchen M., *Historia Europy 1919-1939*, Wrocław 1992;

Pawłowski J., *Historia powszechna 1918-1939*, t. I-III, Opole 1992-1995;

Wojna na Pacyfiku 1937-1945, Kraków 1992.

1. Nazwa przedmiotu:

HISTORIA USTROJU POLSKI

2. Forma realizacji:

III rok, semestr 5, 30 godz. wykładu, 30 godz., egzamin

3. Cel zajęć:

Poznanie polskich form ustrojowych od X - XX w. w powiązaniu z przemianami społeczno-gospodarczymi i politycznymi.

4. Treść zajęć:

Państwa plemienne i powstanie państwa polskiego. Monarchia patrymonialna w okresie wczesnośredniowiecznym i rozbitcia dzielnicowego. Charakterystyczne cechy monarchii stanowej. Rzeczpospolita szlachecka: demokracja szlachecka, oligarchia magnacka, monarchia konstytucyjna. Rządy zaborcze na ziemiach polskich i ustrój polskich organizmów państwowych o ograniczonej suwerenności: Księstwo Warszawskie, Królestwo Polskie, Rzeczpospolita Krakowska. Konstytucje II Rzeczypospolitej. Rządy okupacyjne na ziemiach polskich w latach 1938-1944. Ustrój polityczny Polski po II wojnie światowej.

5. Literatura:

Bardach J., Leśnodarski B., Pietrzak M., *Historia ustroju i prawa polskiego*, Warszawa 1996;

Grodziski S., *Wykłady z historii ustroju państwa i prawa*, Kraków 2000;

Historia państwa i prawa Polski, t. I-IV, pod red. J. Bardacha, Warszawa 1966-1986;

Kallas M., *Historia ustroju Polski X-XX*, Warszawa 2001;

Kallas M., *Historia ustroju i prawa Polski Ludowej*, Warszawa 2000;

Płaza S., *Historia prawa w Polsce na tle porównawczym*, t. I-III, Kraków 1997-2001;

Polskie konstytucje, t. I-II, pod red. M. Kallasa, Warszawa 1990.

1. Nazwa przedmiotu:

HISTORIA HISTORIOGRAFII

2. Forma realizacji programu:

Rok III, semestr 5; 15 godz. wykładu, 15 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę

3. Cel zajęć:

Zapoznanie studentów z rozwojem metody dziejopisarskiej od czasów najdawniejszych do współczesności i ewolucją zapatrywań na proces historyczny z umiejętnością krytycznego wykorzystania dorobku historiografii.

4. Treść zajęć:

Pojęcie, przedmiot, zadania historii historiografii i jej związki z innymi naukami. Główne etapy rozwoju historiografii i właściwe zasady badania historycznego od starożytności po czasy współczesne. Dzieje historiografii polskiej i dawne dziejopisarstwo polskie, przełom oświeceniowy - A. Naruszewicz i jego szkoła; historiografia J. Lelewela; krajowe środowisko historyczne w okresie międzypowstaniowym; szkoły historyczne: krakowska, warszawska, lwowska; historiografia polska w okresie międzywojennym. Główne kierunki rozwoju historiografii polskiej po II wojnie światowej.

5. Literatura:

- Grabski A.F., Dzieje historiografii, Poznań 2003;
- Grabski A.F., Orientacja polskiej myśli historycznej. Warszawa 1972;
- Grabski A.F., Zarys historii historiografii polskiej, Poznań 2000;
- Matemicki J., Historiografia polska XX w., Wrocław 1982;
- Serczyk J., Nowożytna historiografia europejska, cz. 1-2, Toruń 1966, 1973;
- Serczyk J., 25 wieków historii. Historycy i ich dzieła. Warszawa 1994.

1. Nazwa przedmiotu:**METODOLOGIA HISTORII****2. Forma realizacji programu:**

Rok III, semestr 5; 15 godz. wykładu, 15 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę.

3. Cel zajęć:

Zapoznanie studentów z podstawowymi modelami badania historycznego, przedstawienie głównych problemów metodologicznych historii.

4. Treść zajęć:

Pojęcie, przedmiot i zadania metodologii historii. Główne kierunki współczesnej metodologii historii. Polski wkład w rozwój metodologii historii. Rola teorii w badaniach historycznych. Metodologiczne aspekty pracy ze źródłami historycznymi. Wnioskowanie o faktach. Metody i techniki badawcze. Wyjaśnienie w historii. Teoria narracji historycznej. Społeczne funkcjonowanie wiedzy historycznej.

5. Literatura:

Kula W., Problemy i metody historii gospodarczej. Warszawa 1983;
Moszczeńska W., Metodologii historii zarys krytyczny. Warszawa 1968;
Topolski J., Metodologia historii. Warszawa 1968;
Topolski J., Prawda i model w historiografii. Warszawa 1982;
Pomorski J., Historyk i metodologia, Lublin 1991.

1. Nazwa przedmiotu:

SEMINARIUM LICENCJACKIE

2. Forma realizacji:

II rok, semestr 4, 30 godz. ćwiczeń

III rok, semestr 5, 30 godz. ćwiczeń

III rok, semestr 6, 30 godz. ćwiczeń.

3. Cel zajęć:

Nabywanie umiejętności prowadzenia kwerendy bibliograficznej i archiwalnej, zapoznanie z metodologią badań naukowych i organizacją warsztatu pracy historyka, opracowanie i napisanie pracy dyplomowej.

4. Treść zajęć:

Tematyka poszczególnych grup seminaryjnych ustalana jest wspólnie przez promotora i zainteresowanych daną problematyką studentów. Treści programowe obejmują zagadnienia z historii: starożytnej, średniowiecznej, nowożytnej oraz najnowszej. Student ma obowiązek w IV semestrze wybrać odpowiednie seminarium i kontynuować przez semestr V i VI.

5. Literatura:

Zalecana literatura jest podawana przez promotorów prowadzących poszczególne seminaaria.

Nazwa przedmiotu:

WYKŁAD MONOGRAFICZNY

Forma realizacji:

Rok II, semestr 4.,; rok III, semestr 5,: zaliczenie

Cel zajęć:

Zapoznanie studentów z dorobkiem naukowym samodzielnych pracowników

Treść zajęć:

Zostanie określona przez prowadzących wykłady.

1. Nazwa przedmiotu:

HISTORIA POLSKI XX W. CZ. 2. (PO 1944)

2. Forma realizacji:

III rok, semestr 6, 15 godz. wykładu, 30 godz. ćwiczeń, egzamin.

3. Cel zajęć:

Zapoznanie z podstawami systemu stalinowskiego, źródłami kolejnych kryzysów społeczno-politycznych, dokonaniem ostatniej dekady.

4. Treść zajęć:

Przedmiot obejmuje treści dotyczące najważniejszych wydarzeń politycznych, społeczno-gospodarczych i kulturalnych w ostatnim półwieczu. Zwraca uwagę na walkę o kształt ustrojowy państwa polskiego w latach 1944-1948, przedstawia polski stalinizm i przełom październikowy 1956, charakteryzuje stagnację życia i umacnianie władzy w okresie rządów W. Gomułki, ukazuje strategię rozwoju gospodarczego i jej załamanie i dekadzie rządów E. Gierka, omawia powstanie i działalność Solidarności, opisuje stan wojenny i życie społeczeństwa do wyborów czerwcowych w 1989 roku, ukazuje również ostatnią dekadę funkcjonowania III Rzeczypospolitej.

5. Literatura:

- Baliszewski D., Kunert A., Ilustrowany przewodnik po Polsce stalinowskiej 1944-1956, t. I, Warszawa 1999;
- Czubiński A., Polska i Polacy po II-wojnie światowej 1945-1989, Poznań 1998;
- Eisler J., Zarys dziejów Polski 1944-1989, Warszawa 1992;
- Fik M., Kultura polska po Jalcie. Kromka 1944-1981, Londyn 1989;
- Historia gospodarcza Polski (1939-1989), pod red. J. Kalińskiego, Warszawa 1996;
- Paczkowski A., Pół wieku dziejów Polski 1939-1989, Warszawa 1996;
- Roszkowski W., Historia Polski 1914-1990, Warszawa 1991;
- Sowa A., Od Drugiej do Trzeciej Rzeczypospolitej (1945-2001), t.X, Kraków 2001;
- Zlewski Z., Leksykon PRL-u, Kraków 2000.

1. Nazwa przedmiotu:

HISTORIA POWSZECHNA XX W. CZ. 2. (PO 1945)

2. Forma realizacji:

III rok, semestr 6, 15 godz. wykładu, 30 godz. ćwiczeń, egzamin.

3. Cel zajęć:

Ukazanie konsekwencji zakończenia II wojny światowej dla procesów rozwojowych świata, kształtowanie zasad demokracji i postaw tolerancji.

4. Treść zajęć:

Treści programowe powinny obejmować polityczne konsekwencje II wojny światowej, a zwłaszcza rozbieżności byłych sojuszników wobec Niemiec, proces dekolonizacji, podział świata i Europy na dwa bloki militarno-polityczne, zimną wojnę, przemiany powojenne w Azji, procesy wyzwolenia w Afryce i Ameryce Południowej, problemy narodowościowe i religijne współczesnego świata, politykę odprężenia w stosunkach Wschód-Zachód i jej rezultaty, dialog radziecko-amerykański rozpad systemu komunistycznego i zjednoczenie Niemiec, kryzys jugosłowiański, wzrost znaczenia Stanów Zjednoczonych na świecie oraz nowe zagrożenia cywilizacyjne współczesnego świata.

5. Literatura:

- Bankowicz B., Bankowicz M., Dudek A., *Słownik historii XX wieku* Kraków 1992;
Czubiński A., Olszewski W., *Historia powszechna 1939-1994*, Poznań 1996;
Johnson P., *Historia świata (od 1917 roku)*, Londyn 1992;
Krasuski J., *Europa Zachodnia po II wojnie światowej. Dzieje polityczne*, Poznań 1991;
Kukułka J., *Historia współczesna stosunków międzynarodowych*. Warszawa 1994;
Radzikowski P., *Historia powszechna 1945-1992. Skrypt dla studentów*. Kielce 1993;
Smith H., *Religie świata*. Warszawa 1994.

STUDIA LICENCJACKIE HISTORIA

Specjalnościowe przedmioty kształcenia:

EDUKACJA REGIONALNA

1. Nazwa przedmiotu:

SZKOLNICTWO NA ŚLĄSKU (OD ŚREDNIOWIECZA DO 1945 R.)

2. Forma realizacji:

rok II, semestr 3; 15 godzin wykładu, 15 godzin ćwiczeń, egzamin

3. Treść zajęć:

W ramach tego kursu zostaną zrealizowane następujące hasła programowe: Szkolnictwo na Śląsku w średniowieczu;

Rozwój szkolnictwa na Śląsku od XV wieku do 1816 roku (do podziału Śląska na rejencje); rozwój szkolnictwa i oświaty na Śląsku w latach 1816-1945. Omówione zostanie szkolnictwo elementarne, szkolnictwo średnie, szkolnictwo zawodowe, seminaria nauczycielskie. Duży nacisk zostanie położony na stosunek uniwersytetów do szkół; omówione zostaną szkoły katolickie; ewangelickie, niemieckie szkoły prywatne czyli pokątne, szkoły dla dziewcząt, plany nauczania, wychowanie religijne, przepisy szkolne, liczba uczniów, przepisy dla młodzieży, wychowanie młodzieży, pogrzeby (udział szkół w tego typu uroczystościach); pomieszczenia klasowe, czas nauki, administracja szkolna; nauczyciele -tolodzy; stosunek administracji kościelnej do szkolnej; nauczyciele (stan nauczycielski), określenie nauczycieli w źródłach, obraz szkoły w XX wieku.

4. Literatura:

- E. Michael, Die Schlesische Schule. Beiträge zur schlesischen Heimatkunde, Kirchen- und Schulgeschichte, Bd. 1-3, Oels 1937;
 - H. Głowacki, Szkolnictwo na Śląsku w latach 1816 - 1914, t. 2, Opole (zbiory Instytutu Śląskiego – archiwum);
 - C z. Glensk, Materiały do dziejów szkolnictwa zawodowego na Śląsku do 1945 roku (zbiory archiwalne Instytutu Śląskiego w Opolu);
 - S, Gawlik, Dzieje kształcenia nauczycieli na Śląsku Opolskim, Opole 1979,
 - M. Czaplinski, E. Kaszuba, G. Wąs, R. Żerelik, Historia Śląska, Wrocław 2002.
- Nadto na ćwiczeniach zostaną wykorzystane odpowiednio przygotowane zestawy literatury przedmiotu do poszczególnych haseł programowych.

1. Nazwa przedmiotu:

ROZWÓJ CYWILIZACYJNY ŚLĄSKA W XVI-XVIII WIEKU.

2. Forma realizacji:

rok II, semestr 3; 30 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę.

3. Treść zajęć:

W ramach tego kursu zostaną zrealizowane hasła programowe: Śląsk w XVI-XVIII wieku. Człowiek i cywilizacja. Poprzez odpowiedni dobór haseł programowych (szczegółowych), ukazane zostanie życie gospodarcze miast i wsi, struktura społeczna i zawodowa ludności, obraz miast śląskich, sztuka i kultura umysłowa (dom, mieszkanie, oświetlenie miast i mieszkań, stroje i ubiory itp.). Osobny segment stanowić będzie wymiar biologiczny w dziejach Śląska, ukazany zostanie stan zdrowia, ludności śląskiej, szpitale i lekarze, apteki i aptekarze, choroby i śmiertelność (epidemie, epizootie), głód, woda i mydło - jako elementy cywilizacyjne, kuchnia i pożywienie, alkoholizm, dobroczynność. Zostanie również wyeksponowany wkład Śląska w rozwój cywilizacyjny Europy.

4. Literatura:

- M. Czapliński, E. Kaszuba, G. Wąs, R. Żerelik, Historia Śląska, Wrocław 2002
 Historia Śląska, pod red. K. Maleczynskiego, t. 1, cz. 2, Wrocław 1961, cz.3, Wrocław 1963;
 K. Piwarski, Historia Śląska w zarysie, Katowice 1947;
 K. Popiołek, Historia Śląska od pradziejów do 1945 roku, Katowice 1972;
 J. Kwak, Miasta księstwa opolsko - raciborskiego w XV,-XVIII wieku, Opole 1977;
 monografie wybranych miast Śląskich: Wrocław, Opole, Świdnica, Legnica, Nysa, Trzebnica, Głogówek, Jelenia Góra itp.; artykuły zawarte w: "Medycyna Nowożytna" Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka", "Zaranie Śląskie", "Śląsk Opolski" "Studia Śląskie".

1. Nazwa przedmiotu:

DZIEJE KOŚCIOŁA NA ŚLĄSKU

2. Forma realizacji:

rok II, semestr 3; 15 godz. wykładu, 15 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę

3. Treść zajęć:

Początki chrześcijaństwa na Śląsku w kontekście misji słowiańskich w IX/X wieku. Efektem organizacyjnym przyjęcia chrześcijaństwa było ustanowienie diecezji wrocławskiej w granicach metropolii gnieźnieńskiej, fundacje klasztorów, rozwój sieci parafialnej i związana z tymi instytucjami praca religijna (biskupi, synody, duchowieństwo, praktyki sakramentalne, życie wspólnotowe, miłosierdzie) i praca w dziedzinie kultury (budownictwo, szkoły, biblioteki). Podstawy materialne stworzyli książęta, możnowładztwo i działalność kolonizacyjna biskupów (księstwo biskupie) i klasztorów, przede wszystkim w XIII w., a od końca XIV w. także mieszczaństwo. W XVI w. wskutek rozwoju reformacji nastąpił podział wyznaniowy: na Górnym Śląsku dominujący pozostał katolicyzm, na Śląsku Dolnym, a także w Kluczborskiem i Cieszyńskim protestantyzm stworzył trwałe struktury organizacyjne. Odrodzenie katolicyzmu (odnowa potrydencka) i rozkwit kultury kościelnej, przy wsparciu dynastii Habsburgów, nastąpił od II pół. XVII w., a potem - po zapaści wywołanej ograniczeniami prawa pruskiego i wielką sekularyzacją (1810 r.) - w II pół. XIX w. we Wrocławiu i na Górnym Śląsku, gdzie związane było z polskim rozbudzeniem narodowym. Wielkie zmiany wyznaniowe i kościelne (powstanie nowych diecezji na Śląsku) spowodowały wojny światowe I i II.

4. Literatura:

- W. Urban, Zarys dziejów diecezji wrocławskiej, Wrocław 1962;
- J. Kopiec, Dzieje Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim, Opole 1991;
- K. Dola, Dzieje Kościoła na Śląsku. I: Średniowiecze, Opole 1996;
- J. Mandziuk, Historia Kościoła katolickiego na Śląsku. II: 1520 - 1742, Warszawa 1995;
- W. Marschall, Geschichte des Bistums Breslau, Stuttgart, 1980.

Nazwa przedmiotu:**PRZEMIANY CYWILIZACYJNE NA ŚLĄSKU W XIX WIEKU*****Rodzaj zajęć:***

rok II, semestr 4; 15 godz. wykładu, 15 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę.

Treść zajęć:

Ukazanie stanu zdrowotnego, opieki medycznej, stanu sanitarnego ludności śląskiej. Porównanie standardu życia, budownictwa, rozwiązań architektonicznych, opieki socjalnej, kultury popularnej z innymi ziemiami polskimi.

Literatura:

Bahlke J., Śląsk i Ślązacy, Warszawa 2001

Czapliński M., Kaszuba E., Wąs G., Żerelik.R., Historia Śląska, Wrocław 2002

Chwalba A., Historia Polski 1795-1918, Kraków 2000

Kultura ludowa śląskiej ludności rodzimej pod red. D. Simonides, Wrocław-Warszawa 1991

Lis M., Górny Śląsk. Zarys dziejów do połowy XX wieku, Opole 2002

Nazwa przedmiotu:**BIOGRAFIE WYBITNYCH ŚLĄZAKÓW****Rodzaj zajęć:**

rok II, semestr 4; 15 godz. wykładu, 15 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę.

Treść zajęć:

Na przestrzeni dziejów ziemia śląska wydała wiele znaczących postaci, wśród nich dwunastu laureatów nagrody Nobla. Przedmiot ma na celu ukazanie wieloaspektowych dokonań polityków, wojskowych działaczy gospodarczych, ludzi nauki, twórców kultury, duchownych na rozwój kulturowy Śląska, niezależnie od ich narodowości.

Literatura:

- 1) Encyklopedia powstań śląskich pod red. F. Hawranka, Opole 1982
- 2) Słownik biograficzny katolickiego duchowieństwa na Śląsku XIX i XX wieku, pod red. M. Patera, Katowice 1996
- 3) Śląski słownik biograficzny pod red. J. Kantyki i W. Zielińskiego, t. 1, Katowice 1977, t. 2, Katowice 1979, t. 3, Katowice 1981
- 4) Śląski słownik biograficzny. Seria nowa, t. 1, pod red. M. Fazana, F. Serafina, Katowice 1999

Nazwa przedmiotu:**ROZWÓJ GOSPODARCZY ŚLĄSKA W XIX-XX WIEKU****Rodzaj zajęć:**

rok II, semestr 4; 15 godz. wykładu, 30 godz. ćwiczeń, egzamin

Treść zajęć:

Celem przedmiotu jest ukazanie – na tle sytuacji społeczno politycznej – przemian gospodarczych na Śląsku od połowy XVIII wieku do końca ubiegłego stulecia ze szczególnym uwzględnieniem transformacji zachodzącej w przemyśle i rolnictwie tego regionu. Treści programowe obejmują również rozwój komunikacji, wymiany handlowej, systemu finansowego, zmiany ludnościowe; ukazują zmiany ludnościowe, poziom życia mieszkańców Śląska w dwóch ostatnich stuleciach.

Literatura:

Bahlke J., Śląsk i Ślązacy, Warszawa 2001

Czapliński M., Kaszuba E., Wąs G., Żerelik. R., Historia Śląska, Wrocław 2002

Kwaśny Z., Rozwój przemysłu na Górnym Śląsku w pierwszej połowie XIX w, Wrocław 1983

Lis M., Górny Śląsk. Zarys dziejów do połowy XX wieku, Opole 2002

Rusiński W., Zarys historii gospodarczej Polski na tle dziejów gospodarczych powszechnych, Warszawa 1986

1. Nazwa przedmiotu:**PRASA NA ŚLĄSKU****2. Forma realizacji:**

rok III, semestr 5, 30 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę

3. Treść zajęć:

Celem zajęć jest omówienie głównych tendencji rozwojowych polskiej prasy na Górnym Śląsku od połowy XIX wieku do roku 1939. Od Wiosny Ludów bowiem zaczynają ukazywać się na Śląsku pierwsze gazety – „Dziennik Górnos Śląski” (Bytom), „Tygodnik Katolicki” (Piekary), „Telegraf Górnos Śląski” (Olesno). W drugiej połowie XIX wieku Karol Miarka przeniósł z Chełma do Bytomia „Katolika”, który przez wiele lat był głównym ośrodkiem działalności politycznej Polaków pod zaborem pruskim. W okresie między dwiema wojnami należy zwrócić uwagę na dwa ośrodki wydawnicze prasy polskiej: województwo śląskie oraz prasę mniejszości polskiej na Śląsku Opolskim.

Wybrane zagadnienia:

Najstarsze czasopisma polskie na Górnym Śląsku (do Wiosny Ludów)

Karol Miarka i bytomski ośrodek prasowo-wydawniczy

Prasa polska na Górnym Śląsku w okresie Kulturkampf

Prasa obozu narodowego na Śląsku na przełomie XIX i XX wieku

Bronisław Koraszewski i „Gazeta Opolska”

Prasa mniejszości polskiej na Śląsku Opolskim

4. Literatura:

Glensk J., Nakłady prasy polskiej na Śląsku (1789-1939), „Studia Śląskie” 1978, t.34

Hajduk R., Od „Nowin” do „Trybuny”. Z notatnika opolskiego redaktora, Katowice 1970

Notkowski A., Polska prasa prowincjonalna Drugiej Rzeczypospolitej, Warszawa 1982

Przybylski H. Działalność prasowo-wydawnicza Wojciecha Korfantego w latach 1900-1939, „Rocznik Historii Czasopiśmiennictwa Polskiego” 1967, t.6

Smółka L., Prasa polska na Śląsku Opolskim 1922-1939, Wrocław 1976

1. Nazwa przedmiotu:**PROBLEMY NARODOWOŚCIOWE NA ŚLĄSKU****2. Forma realizacji:**

rok III, semestr 5, 30 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę

3. Treść zajęć:

Problematyka zajęć obejmuje genezę i charakter zagadnień narodowościowych na Górnym Śląsku i Śląsku Cieszyńskim w okresie od przejęcia Śląska przez Prusy w latach 1740/1763 do współczesności. Uwzględniają one dynamikę procesów narodowościowych na Śląsku w głównych fazach jego rozwoju, z uwzględnieniem zarówno czynników wewnętrznych, jak i zewnętrznych, oddziałujących na te procesy. Dla procesów narodowościowych Śląska w XX wieku niezbędne jest uwzględnienie odrębności, wynikających ze sporu polsko-niemieckiego lat 1919-1921, konsekwencji plebiscytu (podział Śląska), odrębności prawnych położenia mniejszości narodowych na podzielonym obszarze oraz konsekwencji II wojny światowej

Wybrane problemy:

- Stosunki etniczno-językowe na Górnym Śląsku w XIX i XX wieku
- Zagadnienie weryfikacji narodowościowej na Śląsku
- Odniemczanie województwa śląskiego
- Polityka antyniemiecka na Śląsku po II wojnie światowej
- Zagadnienie świadomości narodowej ludności polskiej na Śląsku Opolskim
- Niemiecka lista narodowościowa

4. Literatura:

Kokot J., Problemy narodowościowe na Śląsku od X do XX wieku, Opole 1972

Lesiuk W., Regionalna struktura etniczno-narodowościowa Śląska Opolskiego, „Śląsk Opolski” 1989, nr 29

Golachowski St., Materiały do statystyki narodowościowej Śląska Opolskiego z lat 1910-1939, Wrocław 1950

Wrzesiński W., Polski ruch narodowy w Niemczech w latach 1922-1939, Wrocław 1993

Linek B., Polityka antyniemiecka na Górnym Śląsku w latach 1945-1950, Opole 2000

1. Nazwa przedmiotu:

ŻYCIE POLITYCZNE ŚLĄSKA W XIX I XX WIEKU

2. Forma realizacji:

rok III, semestr 5; 15 godz. wykładu, 30 godz. ćwiczeń, egzamin

3. Treść zajęć:

Program zajęć obejmuje problemy życia politycznego Śląska oraz działalność głównych ugrupowań politycznych na Śląsku, tak polskich jak i niemieckich, od czasu zjednoczenia Niemiec do współczesności. Problematyka zajęć nawiązuje zarówno do zagadnień sygnalizowanych na przedmiocie „Prasa na Śląsku”- gdzie zwraca się uwagę na rolę , jaką odegrała prasa w tworzeniu ośrodków życia politycznego ruchu polskiego (vide: „Katolik”, „Polak”, „Nowiny”) oraz na przedmiocie „Problemy narodowościowe Śląska”, bowiem życie polityczne toczyło się na dwóch biegunach: Polacy i Niemcy. Na zajęciach omówione zostaną wszystkie główne nurty polityczne na Śląsku, od ruchu komunistycznego po skrajnie nacjonalistyczny, podstawy programowe , ewolucja poglądów, ważniejsi przywódcy , miejsce partii w życiu politycznym Śląska.

Wybrane zagadnienia:

Polskie życie polityczne na Górnym Śląsku w okresie Kulturkampf

Narodowa Demokracja na Górnym Śląsku

Klasowy ruch robotniczy

Życie polityczne mniejszości polskiej w rejencji opolskiej

Aktywność polityczna mniejszości niemieckiej w III Rzeczypospolitej

4. Literatura:

Długajczyk E., Sanacja Śląska 1926-1939. Zarys dziejów politycznych, Katowice 1983

Hawranek F., Niemiecka socjaldemokracja w prowincji górnośląskiej w latach 1929-1933, Wrocław 1971

Musialik W., Michał T.Grażyński (1890-1965).Biografia polityczna, Opole 1989

Orzechowski M., Narodowa Demokracja na Górnym Śląsku (do 1914 roku), Wrocław 1965

Paździora M., Górnośląska Narodowa Partia Robotnicza po zamachu majowym 1926-1937, Katowice 1975

1. Nazwa przedmiotu:**HISTORIA REGIONALNA W EDUKACJI DZIECI I MŁODZIEŻY****2. Forma realizacji:**

rok III, semestr 5, 15 godz. wykładu, 15 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę

3. Treść zajęć:

Zdefiniowanie pojęcia „historii regionalnej”, ukazanie złożonego procesu kształtowania się kultury materialnej i duchowej, świadomości społeczności lokalnej.

4. Literatura:

- N. Mika, Ś. Belastova, Wspólne raciborsko - opawskie dziedzictwo. Podręcznik do edukacji regionalnej. Společné ratiborsko - opavske dedictvi. Priručka k regionalni vyuce, Racibórz - Opava 2000;
- Edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w zreformowanej szkole, pod red. S. Bednarka, Wrocław 2000;
- Edukacja regionalna młodzieży w rodzinie, szkole i środowisku, Ciechanów 2001;
- J. Maternicki, Cz. Majorek, A. Suchoński, Dydaktyka historii, Warszawa 1993;
- Ministerstwo Edukacji Narodowej o edukacji regionalnej – dziedzictwie kulturowym w regionie, oprac. E. Repsch i in., Warszawa 2000;
- Rodzina, młodzież, regionalizm, pod red. A. Kociszewski, A. Omelaniuk, W. Pilarczyk, Ciechanów 2000;

STUDIA LICENCJACKIE HISTORIA

Specjalnościowe przedmioty kształcenia

**ZARZĄDZANIE DZIEDZICTWEM
KULTUROWYM REGIONU**

1. Nazwa przedmiotu:

KRAJOBRAZ KULTUROWY I JEGO OCHRONA

Forma realizacji:

Rok II, semestr 3, 15 godz. wykład, 30 godz. ćwiczeń, egzamin

3. Cel zajęć:

Poznanie zasad ochrony krajobrazu kulturowego.

4. Treść zajęć:

Zarys rozwoju pojęcia dziedzictwa kulturowego (spuścizna kulturowa - przyroda, krajobraz naturalny, dobra kultury, krajobraz kulturowy; ochrona i konserwacja zabytków od starożytności do współczesności; ochrona przyrody; ochrona krajobrazu; rewaloryzacje). Środki działania (badania naukowe, projektowanie i realizacja prac, aparat nadzoru i ochrony). Ochrona i rewaloryzacja krajobrazu kulturowego (pojęcia wprowadzające, formy stylowe krajobrazu kulturowego, przekształcenia krajobrazu). Krajobraz zurbanizowany (ośrodek historyczny miasta - rozplanowanie, wnętrza, panoramy, substancja zabytkowa; miasto współczesne i obszary zurbanizowane - osiedla mieszkaniowe; zieleń w krajobrazie zurbanizowanym). Architektura współczesna w zespołach zabytkowych. Krajobraz otwarty (wieś i jej przemiany, drogi w krajobrazie itd.). Krajobraz zielony (rodzaje krajobrazu, parki krajobrazowe, cele i formy ochrony, uzdrowiska), architektura w krajobrazie zielonym. Działania w zakresie ochrony i rewaloryzacji krajobrazu. Zarys ochrony i pielęgnacji zieleni. Rewaloryzacja zespołów zabytkowych (problematyka konserwatorska, poglądy na przebudowę śródmieść, zakres i kierunki ochrony, metody ochrony).

Adaptacja starej zabudowy - zagadnienia techniczne, zarys tradycyjnej techniki budowlanej.

5. Literatura:

- Architektura krajobrazu, Warszawa-Kraków 1979,
 Bogdanowski J., Kompozycje i planowanie w architekturze krajobrazu, Kraków 1976,
 Kobyliński Z.,/red./, Krajobraz archeologiczny, Warszawa 1999;
 Małachowicz E., Konserwacje i rewaloryzacje architektury w zespołach i krajobrazie, Wrocław 1995,
 Ostrowski W., Zespoły zabytkowe a urbanistyka, Warszawa 1980,
 Pawłowski K. K., Witwicki M., Wartość zabytkowa zespołów miejskich a zakres ich ochrony [w:]
 Miasto a oblicze czasu, Warszawa 1973.
 Poskrobko B|., Zarządzanie środowiskiem, Warszawa 1998;

1. Nazwa przedmiotu:

ELEMENTY WIEDZY O ZABYTKACH

2. Forma realizacji:

Rok II, semestr 3; wykład 15, ćwiczenia 15, zaliczenie na ocenę

3. Cel zajęć:

Zapoznanie studentów z najważniejszymi zagadnieniami z zakresu historii sztuki i historii architektury. Charakterystyka zabytków podlegających ochronie i ich zagrożeń.

4. Treść zajęć:

Zarys historii sztuki i historii architektury w Polsce i na świecie. Ochrony zabytków w niektórych krajach europejskich. Zabytki jako światowe dziedzictwo kultury. Zagrożenia zabytków, czynniki powodujące niszczenie zabytków. Przedmiot ochrony (zabytki archeologiczne, architektura zabytkowa - murowana, drewniana, mała architektura, założenia urbanistyczne, architektura militarna, zabytki ruchome - malarstwo, rzeźba, detale architektoniczne, malarstwo ścienne, rzemiosło artystyczne, instrumenty, przedmioty metalowe, ogrody, parki zabytkowe, zabytki cmentarne, zabytki etnograficzne, zabytki niematerialne, zabytki techniki). Nowoczesne i tradycyjne metody badawcze.

5. Literatura:

- Abramowicz A., Historia archeologii polskiej XIX i XX wieku, Warszawa-Lódź 1984,
 Bielawski B., Zabytki niematerialne - dobra kultury zasługujące na ochronę, „Ochrona Zabytków”, tom 41 1988, nr 2,
 Bogdanowski J., Holcer Z., Kornecki M., Architektura obronna. Słownik terminologiczny, Warszawa 1994,
 Dobosz P., Ochrona nazw historycznych w obrębie prawnej ochrony zabytków, „Ochrona Zabytków” tom 39 1986, nr 1,
 Gutowska K., Kobyliński Z., Zabytki i społeczeństwo, Warszawa 1999;
 Handtke K., Polskie nazewnictwo miejskie, Warszawa 1992,
 Kajzer L., Wstęp do badań archeologiczno architektonicznych, Łódź 1984,
 Ochrona historycznych wartości nazw krakowskich. Projekt programu, „Wiadomości konserwatorskie. Biuletyn Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków”, nr 3, Warszawa 1994,
 Pasierb J., Ochrona zabytków sztuki kościelnej, Warszawa 1995,
 Pruszyński J., Ochrona zabytków w Polsce. Geneza, organizacja, prawo., Warszawa 1989,
 Zachwatowicz Z., Ochrona zabytków w Polsce, Warszawa 1965.

1. Nazwa przedmiotu:

PODSTAWY ORGANIZACJI I ZARZĄDZANIA DOBRAMI KULTURY

2. Forma realizacji:

Rok III, semestr 5; wykłady 15, ćwiczenia 15, zaliczenie na ocenę

3. Cel zajęć:

Zapoznanie studenta z nowoczesnymi metodami i technikami zarządzania i organizacji współczesnej instytucji.

4. Treść zajęć:

Teoretyczne rozważania prawne i logistyczne związane z metodami i formami organizowania działalności instytucji, jak również zarządzanie różnymi placówkami. Ważnym aspektem rozważań będą preferencyjne działania, związane z realizacją polityki społecznej i kulturalnej, a także podział środków finansowych pochodzących z budżetu państwa, jak również administracji samorządowej, na ich sprawną realizację i skuteczne działanie społeczne i kulturotwórcze. Rekapitulacją zagadnień będzie ocena prawidłowego funkcjonowania placówek i instytucji kulturalnych w aspekcie pracy koncepcyjnej, możliwości technicznych placówki, jak również wykorzystania kreatywności zespołów ludzkich.

5. Literatura:

- Gutowska K. /red./, Problemy zarządzania dziedzictwem kulturowym, Warszawa 2000.
Kardzis E., Orzechowski E. /red./, Zarządzanie kulturą, Kraków 1999;
Kostera M., Postmodernizm w zarządzaniu, Warszawa 1996;
Lucewicz J., Socjologiczne spojrzenie na organizację, Wrocław 1997;
Mastyk-Musiał E., Społeczeństwo i organizacje, Lublin 1999;
Psychologia w pracy menadżera, red. B. Kożusznik, Katowice 1994;
Sikorski Cz., Ludzie nowej organizacji, Łódź 1998;
Stoner J.A.F., Wankel Ch., Kierowanie, Warszawa 1992;
Robbins S.P., Zachowania w organizacji, Warszawa 1998;
Webber R.A., Zasady zarządzania organizacjami, Warszawa 1996;
Zarządzanie. Teoria i praktyka, red. A.K. Koźmiński, J. Piotrowski, Warszawa 1995.

1. Nazwa Przedmiotu:

WYBRANE ZAGADNIENIA PRAWNE Z ZAKRESU OCHRONY I ZARZĄDZANIA DOBRAMI KULTURY

2. Forma realizacji:

Rok II, semestr 4, 15 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia, egzamin

3. Cel zajęć:

Zapoznanie studentów z prawem kultury i sztuki, z instrumentami zarządzania dobrami kultury, przedmiotem ochrony, rola samorządów w ochronie zabytków.

4. Treść zajęć:

Omówienie podstawowych pojęć związanych z dziedzictwem kulturowym. Historia ochrony zabytków. Zapoznanie studentów z podstawowymi aktami prawnymi (ustawa o ochronie dóbr kultury, ustawa o muzeach, ustawa o samorządzie terytorialnym, ustawa prawo budowlane, ustawa o planowaniu przestrzennym itp.). Organizacja ochrony dóbr kultury w Polsce (służby państwowe, samorządy, społeczni opiekunowie, PTTK, stowarzyszenia, muzea, biblioteki, archiwa, izby pamięci itp.) – działania administracyjne. Międzynarodowe umowy i uregulowania z zakresu ochrony dóbr kultury. Prawna ochrona dóbr kultury w Europie (umowy międzynarodowe w dziedzinie kultury i sztuki). Archiwizowanie i katalogowanie zabytków.

5. Literatura:

- Aleksander Gieysztor o dziedzictwie Kultury, Warszawa 2000,
 Dobosz P., Administracyjnoprawne instrumenty kształtowania ochrony zabytków, Kraków 1997,
 Frycz J., Restauracja i konserwacja zabytków architektury w Polsce w latach 1795-1918., Warszawa 1995,
 Golat R., Prawo kultury i sztuki. Zbiór przepisów z komentarzem, Warszawa 1997,
 Gołębiowski K., Samorząd terytorialny wobec ochrony zabytków, PiP 2000/11/85,
 Kurzątkowski M., Mały słownik ochrony zabytków, ODZ Warszawa 1989,
 Malicki H., Sikora M., Regulacje prawne nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków, Zielona Góra 1995,
 Pasierb J., Ochrona zabytków sztuki kościelnej, Warszawa 1995,
 Pruszyński J., Ochrona zabytków w Polsce. Geneza, organizacja, prawo, Warszawa 1989,
 Pruszyński J., Wywóz zabytków i dóbr kultury w świetle prawa, PiP 1992/2/46,
 Rymaszewski B., Klucze ochrony zabytków w Polsce, ODZ, Warszawa 1992,
 Strasburger W., Informator społecznego opiekuna nad zabytkami, PTTK-ZG, Warszawa 1978, podstawowe akty prawne,
 Zachwatowicz J., Ochrona zabytków w Polsce, Warszawa 1965.

1. Nazwa przedmiotu:

TEORETYCZNE I PRAKTYCZNE PODSTAWY KONSERWATORSTWA

2. Forma realizacji:

Rok II, semestr 4, 15 godz. wykład, 30 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę

3. Cel zajęć:

Zapoznanie z ogólnymi teoretycznymi i praktycznymi zasadami konserwatorstwa oraz rozwojem myśli konserwatorskiej.

4. Treść zajęć:

Podstawy teoretyczne i zawodowe, poglądy i tendencje konserwatorskie, rozwój myśli konserwatorskiej, zasady konserwacji, struktura konserwatorska, metodologia prac konserwatorskich: dokumentacja naukowa, badawcza, wnioski konserwatorskie. Konserwacja architektury i zasady prac konserwatorskich w budownictwie. Konserwacja dzieł sztuki i detalu architektonicznego (malarstwo ścienne, malarstwo na płótnie, malarstwo na drewnie, rzeźba drewniana, drewno polichromowane, rzeźby kamienne i detale architektoniczne), ceramiki, metali, instrumentów muzycznych, papieru, szkła itp.

5. Literatura:

Borusewicz W., Konserwacja zabytków budownictwa murowanego, Warszawa 1985,

Borusewicz W., Budownictwo murowane w Polsce, PWN 1985,

Frycz J., Restauracja i konserwacja zabytków architektury w Polsce w latach 1795-1918, Warszawa 1975,

Kobyliński Z. /red./, Międzynarodowe zasady ochrony i konserwacji dziedzictwa archeologicznego, Warszawa 1998;

Małachowicz E., Konserwacja i rewaloryzacja architektury w zespołach i krajobrazie, Wrocław 1994,

Pasierb J., Ochrona zabytków sztuki kościelnej, Warszawa 1995,

Problemy konserwacji elewacji budowli zabytkowych, Wiadomości Konserwatorskie Województwa Krakowskiego, Kraków 1996,

Profilaktyczna konserwacja kamiennych obiektów zabytkowych, Toruń 1993,

Słownik terminologiczny sztuk pięknych, Warszawa 1996, Zachwatowicz J., Ochrona zabytków w Polsce, Warszawa 1965.

Tomaszowski A. /red./, Ochrona i konserwacja dóbr kultury w Polsce, Warszawa 1996;

1. Nazwa przedmiotu:

DZIEDZICTWO KULTUROWE W PROCESIE KSZTAŁCENIA DZIECI I MŁODZIEŻY

2. Forma realizacji:

Rok II, semestr 4, 30 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę

3. Cel zajęć

Ukazanie ponadczasowych wartości dziedzictwa kulturowego w różnych jego aspektach.

4. Treść zajęć:

Zdefiniowanie pojęcia „dziedzictwo kulturowe”, zarówno, gdy chodzi o szeroko rozumianą kulturę materialną jak i niematerialną. Uświadomienie wartości wypracowywanego przez wieki dziedzictwa kulturowego w procesie kształcenia dzieci i młodzieży. Dziedzictwo kulturowe - przykłady.

5. Literatura:

- N. Mika, Ś. Belastova, Wspólne raciborsko - opawskie dziedzictwo. Podręcznik do edukacji regionalnej. Społeczne raciborsko - opavske dedictvi. Priručka k regionalni vyuče, Racibórz - Opava 2000;
- Górnośląskie zamki i pałace. Województwo śląskie. Historie zamków i pałaców - dzieje rodów - legendy - herby, red. R. Emmerling, [Katowice] 1999;
- Edukacja regionalna – dziedzictwo kulturowe w zreformowanej szkole, pod red. S. Bednarka, Wrocław 2000;
- Edukacja regionalna młodzieży w rodzinie, szkole i środowisku, Ciechanów 2001;
- Ministerstwo Edukacji Narodowej o edukacji regionalnej – dziedzictwie kulturowym w regionie, oprac. E. Repsch i in., Warszawa 2000;
- Rodzina, młodzież, regionalizm, pod red. A. Kociszewski, A. Omelaniuk, W. Pilarczyk, Ciechanów 2000;

1. Nazwa przedmiotu:

ROLA ARCHIWÓW I BIBLIOTEK W OCHRONIE I ZARZĄDZANIU DZIEDZICTWEM KULTURY

2. Forma realizacji:

Rok III, semestr 5; 15 godz. wykładu, 15 godz. ćwiczeń, zaliczenie na ocenę

3. Cel zajęć:

Przedstawienie bibliotekoznawstwa i archiwistyki jako dyscyplin nauki. Przybliżenie podstawowych pojęć związanych z działalnością archiwów i bibliotek, ich rozwoju dziejowego, spełnianych funkcji oraz roli w ochronie dziedzictwa kulturowego.

4. Treść zajęć

Zaprezentowanie studentom dziejów badań bibliologicznych, kodykologii, niektórych zagadnień związanych z historią bibliotek i archiwów oraz funkcjonowaniem ich w obecnych czasach, zarówno w Polsce, jak i za granicą. Zapoznanie z metodami kwerend bibliotecznych i archiwalnych.

5. Literatura:

- J. Dąbrowski i in., Ratowanie i ochrona zbiorów, Warszawa 1998;
- K. Gołombowski, H. Szwejkowska, Książka rękopiśmienna i biblioteka w starożytności i średniowieczu, Warszawa 1971;
- A. Świerk, Śląskie biblioteki do początku XVI wieku, [w:] Studia z dziejów kultury i ideologii ofiarowane E. Maleczyńskiej, Wrocław 1968, s. 79-89;
- P. Bańkowski, Biblioteka publiczna Załuskich i jej twórcy, Warszawa 1959;
- S. Pańków, Archiwa (2 wyd.), Warszawa 1975;
- H. E. Wyczawski, Wprowadzenie do studiów w archiwach kościelnych, Warszawa 1956;
- Archiwum Państwowe we Wrocławiu. Przewodnik po zasobie archiwalnym do 1945 roku, red. A. Dereń, R. Żerelik, Wrocław 1996;
- J. Czajkowska, S. Wraclawek, Informator o zasobie Archiwum Państwowego w Katowicach - Oddział w Raciborzu, Katowice 1998.

1. Nazwa przedmiotu:

MUZEOLOGIA I MUZEALNICTWO

2. Forma realizacji:

Rok III, semestr 5, 15 godz. wykład, 30 godz. ćwiczenia, egzamin

3. Cel zajęć:

Zapoznanie z podstawowymi pojęciami z zakresu muzealnictwa. Przedstawienie ogólnych zasad funkcjonowania współczesnych muzeów na tle historii ich rozwoju.

4. Treść zajęć:

Rola muzeów w ochronie zabytków. Zarys historii muzealnictwa (protomuzealne formy muzealnictwa, wielkie kolekcje), nowożytne muzealnictwo. Typy muzeów. Wstęp do muzeologii (rozwój poglądów muzeologicznych, potrzeba muzealnictwa, rola muzeów, antropologia muzeów). Kolekcjonowanie (kolekcjonerstwo i nauka, wyznaczniki wprowadzenia obiektu do kolekcji, formy poszerzenia kontekstu kulturowego, zasady i sposoby pozyskiwania obiektów, dokumentacja związana z wprowadzaniem obiektów do kolekcji). Kreowanie obiektu muzealnego, wystawy (kwerendy i koncepcje wystawy, scenariusz wystawy, karta wystawy, podstawowe zasady ekspozycji, komisariat, druki i wydawnictwa, rodzaje ekspozycji, marketing). Organizacja pracy naukowej w muzeum (opracowanie naukowe obiektu, karta katalogu naukowego, inwentarz muzealiów, techniki informatyczne wykorzystywane w muzeach). Metody działalności oświatowej w muzeum. Prawne podstawy zarządzania i organizacji muzeum (podstawy funkcjonowania muzeów, administracja i struktura organizacyjna, kolegia doradcze). Współpraca międzymuzealna. Formy zabezpieczenia zbiorów. Ogólne zasady konserwacji zabytków w muzeach. Prezentacja muzeów różnego typu i prezentacje problemowe działów funkcjonujących w muzeach na przykładzie Muzeum w Raciborzu.

Literatura:

- Dąbrowski J. i in., *Ratowanie zbiorów*, Warszawa 1998;
 Gluziński W., *U podstaw muzeologii*, Warszawa 1980,
 Gluziński W., *Muzeum, przedmiot muzealny - podstawowe pojęcia muzeologii*, [w:] *Z problematyki badań nad działalnością oświatową muzeów*, Monografie Muzeum Narodowego w Poznaniu, tom 4 1971,
 Jędrzejowska H., *Zagadnienia techniczne w muzealnictwie*, Warszawa 1972,
 Komornicki S., Dobrowolski T., *Muzealnictwo.*, Kraków 1947,
 Konopka M., *Ochrona zabytków archiwalnych w Polsce.*, Warszawa 1983,
 Lorentz S., *Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce*, Warszawa 1971,
 Malinowski K., *Prekursorzy muzealnictwa w Polsce*, Poznań 1970, *Muzea Krakowa*, Kraków 1981,
Muzea skansenowskie w Polsce, Poznań 1979,
 Ważbiński Z., *Muzea i zbiory artystyczne epoki nowożytnej*, Toruń 1980,
 Zaleski M., *Formy pamięci*, Warszawa 1996, Zygulski Z., *Muzea na świecie*, Warszawa 1982,

1. Nazwa przedmiotu:

METODY WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ

2. Forma realizacji:

rok III, semestr 5, 15 godzin wykład, 15 godzin ćwiczenia zaliczenie na ocenę

3. Cel programu:

Celem zajęć jest uwypuklenie celowości współpracy transgranicznej, szybkiego tempa jej rozwoju, zarówno w sensie terytorialnym (Euroregiony powstałe i projektowane), jak i instytucjonalnym (komisje i rady międzyrządowe).

4. Treść zajęć:

W ramach zajęć omówione zostaną problemy regionów przygranicznych w nowym układzie geopolitycznym Europy. Tematem zajęć będzie praktyczne i teoretyczne zapoznanie się z tworzeniem projektów współpracy, z instytucjami promującymi integrację europejską z praktycznym pisaniem wniosków do poszczególnych programów w ramach konkretnych segmentów w zakresie:

- gospodarczym
- infrastruktury technicznej
- w sferze społecznej
- w zakresie ochrony
- środowiska
- współpracy gmin

Szczególną uwagę poświęci się współpracy międzyszkolnej, tworzeniu i pisaniu projektów dotyczących wymiany dzieci i młodzieży. Elementem niezbędnym jest omówienie podstawowych dokumentów regulujących kwestię współpracy transgranicznej.

5. Literatura:

- Dorobek Polskiej Agencji Rozwoju Regionalnego. Programy rozwoju regionalnego i spójności 1993 - 2002, oprac., zbiorowe, Warszawa 2002.
- Małe ojczyzny, tradycja dla przyszłości, opr. zbiorowe, Fundacja Kultury Warszawa.
- Sielatycki M., Kowalski J., Kozłowska W.E., Polacy i Niemcy w nowej Europie, Wydawnictwa CODN Warszawa 1998,
- Euroregiony, Wydawnictwo „Wokół Nas”, Gliwice 1993,
- Kosarczyn A. Regional development in Poland an overview, Polska Agencja Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2001.
- Mika N., Belastowa S., Wspólne raciborsko - opawskie dziedzictwo. Podręcznik do edukacji regionalnej, Racibórz, Opawa 2000.,
- Socrates, Program Unii Europejskiej, Pakiet kompletnych programów edukacyjnych finansowanych z funduszy Unii Europejskiej, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Biuro Programu Socrates, Warszawa.,
- Edukacja regionalna. Od tradycji ku nowoczesności, Materiały konferencji naukowo - metodycznej. WOM Katowice 1996.,

Górny Śląsk na moście Europy, por. Szczepański M., Katowice 1994.,
Rauziński R., Współczesne migracje zagraniczne na Śląsku Opolskim, Opole 1999.,
Socrates - Comenius. Europejskie Projekty Edukacyjne, Informator, Warszawa 1998.,

